

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN ABB. POST. - LEGGE 549/95,
ART. 2 COMMA 26 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 1500 LIR

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

NAROD IN NAŠ ČAS

Čas, v katerem živimo, je gotovo poln nasprotovanj in dilem. Res je, da vsaka doba brani svoje ideale in goji vrednote, ki ji ustrezajo. Če se ozremo nekoliko v samo moderno zgodovino (tu mislimo na dobo od nekako 15.-16. stoletja dalje), lahko ugotovimo, da je že ta sama polna nasprotujočih si idealov oz. idejnih smeri. V državi imamo tako binom absolutizem-demokracija, v verskem katolicizem-protestantska reformacija, v širšem pojmovanju individualizem-univerzalizem itd. Pri vsem tem pa je prav človek tisti, ki je bolj ali manj vedno v središču dogajanja in stvarnosti same. Kot je recimo v Kopernikovem kozmičnem sistemu prevladal heliocentrizem (sonce v središču), tako je postopno nastal antropocentrizem (človek v središču dogajanja).

Zgodovino vseh časov so oblikovali narodi, ki so se nato spreminjali v države: od Grkov in Rimljanov do zgodnjih srednjeveških narodov - Langobardov, Frankov, Slovanov itd. Malo kasneje so na pragu moderne dobe nastale velike nacionalne monarhije oz. države, kot Francija, Anglija, Španija in dolga desetletja bile v središču moderne zgodovine. Poleg njih poznamo seveda tudi bolj univerzalne tvorbe, kot so bila cesarstva, recimo habsburško, sestavljeno iz različnih narodov. Vedno pa je narod tisti, ki je bil in je osnova neke države in kulture (tudi staro papeško državo je predstavljal določen narod).

Danes se o ideji naroda in njegovem pomenu morda razmišlja drugače kot v prejšnjem stoletju, ko je romantika s svojo filozofijo in literaturo postavila idejo narodnosti v vrh človeških vrednot. V imenu nekaterih velikih evropskih narodov so nato nastali veliki imperijalizmi do skrajnih posledic in degeneracij z malikovanjem nacionalnosti v fašizmu in nacizmu. Dandanes pa se je na stari celini predvsem razvil evropeizem in je tako prestavil morda vlogo naroda na drugo mesto, vsaj kar zadeva politično ureditev današnje Evrope. Pri vsem tem pa ideja naroda ni umrla. Pojem naroda je še vedno živ in ni postal kaka obrabljena plošča!

Pred kratkim smo tudi v zamejstvu praznovali dan slovenske kulture, ki je tesno povezan s Prešernovim imenom in poslanstvom. Poet iz Vrbe nam je pred dobrim stoletjem in pol dal umetniško besedo, odprl nam je pot med kulturne narode Evrope in nam ohranil slovenski jezik in narod pred poskusi ilirizma za neko stapljanje v južnoslovansko zmes. Zato nam to praznovanje od vedno pomeni prav (poleg specifične kulturne vsebine, ki se mu sproti od primera do primera daje) manifestacijo slovenske narodne ideje in zvestobe Slovencev svojemu bistvu in svoji nacionalni ter kulturni identiteti. Iz vseh teh razlogov nam prav na takih proslavah zazvenijo besede o kaki "obrabljeni narodni plošči" s strani slavnostnega govornika popolnoma tuje in anahronistične. /STRAN 3

- ANDREJ BRATUŽ

OBISK PREDSEDNIKA ITALIJANSKE VLADE V LJUBLJANI

PRODI POTRDIL OBLJUBE

TELEFOTO AP

Predsednik italijanske vlade Romano Prodi je na obisku v Ljubljani, kjer se je ustavil ob povratku s potovanja na Poljsko, svojim slovenskim gostiteljem potrdil, da bo vlada pospešila parlamentarni postopek za odobritev zakona za zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji. V tej zvezi pa je omenil skorajšnji obisk predsednika poslanske zbornice Violanteja v Ljubljani, iz česar bi lahko sklepali, da bi ta visoki italijanski gost mogel več stvarnega povedati o za slovensko manjšino v Italiji temeljnem in naravnost življenjskem vprašanju. Predsednik obeh zakonodajnih zbornic (senatne in poslanske) imata namreč široke pristojnosti in moreta odločilno vplivati na potek parlamentarnih postopkov. Kar zadeva ostala vprašanja, ki pobliže zanimajo našo narodno skupnost, je treba ugotoviti, da je predsednik Prodi v bistvu ponovil, ker je bil pred dnevi v Trstu že povedal slovenskim manjšinskim predstavnikom njegov podtajnik Fassino. Ureja se torej problem dvojezične šole v Špetru, potrjeno je financiranje Primorskega dnevnika in organizacij vsemanjšinskega značaja in ureditev tistih problemov, za katere niso potrebni novi, posebni zakonski ukrepi.

Ministrski predsednik Prodi pa se ni ustavil v slovenski prestolnici le zaradi manjšinskih zadev, temveč tudi in zlasti zato, ker ga zanima uresničevanje njegove t.i. "vzhodne politike" (Ostpolitik). Zaradi svojega zemljepisnega položaja je seveda Slovenija v tem pogledu dejansko odločilen dejavnik. Prav zaradi tega se je s Prodiem v Ljubljani mudilo tudi številno odposlanstvo italijanskega gospodarskega življenja.

Slovenijo zanima, kot vemo, dvoje: članstvo v Atlantski zvezi in priključitev Evropski zvezi. Italija je pomembna članica obeh zvez in more veliko narediti, da se pričakovanja Slovenije uresniči. Morda bo že bližnja prihodnost pokazala, če in koliko je za doseg teh ciljev prispeval Prodiem niti 24-urni obisk 10. in 11. marca v Ljubljani.

DOBROTA, LEPOTA, RESNICA

HARJET DORNIK

Slovenske družine z mlajšimi otroki smo si nadejale, da preživimo skupaj vsaj nekaj dni na leto z namenom, da se poznanja in vezi med nami bolj utrdijo.

Zbrali smo se v nedeljo, 2. marca, v Štavrnu na družinskem dnevu. Vreme je bilo kot naročeno: nebo je bilo čudovito sinje in sonce spomladansko toplo. Srečanje

je bilo "skupinsko" delo, saj je vsaka od družin pobudnic poskrbela za izpeljavo posameznih delov srečanja. Najprej nas je male in velike razgibalo iskanje zaklada, da smo dolgo križarili po vaških

poteh in mostičkih. Končno ga je le iztaknila "D" skupina. Prijetno utrujeni smo se zbrali k skupnemu kosilu in nadaljnjemu kramljanju s hvaležnim občutkom, da smo bili za en dan rešeni loncev in kozic. Tačas nas je dohitela gospa Tončka Križaj iz Škofje Loke, ki večkrat družinam v Sloveniji kaj pove in pokaže. S seboj je poleg prijaznega nasmeha in toplega srca prinesla še kup nepredene volne za delavnico.

Otroci so se v družbi mlajših skavtov zbrali na sončnem dvorišču za skupne igre.

STRAN 16

Zbiranje pred štavrsko šolo

02

Sergij Pahor
SREDI OČITKOV IN POLEMIK

PREGANJANJE
IN BEGUNSTVO
STA NUJNI
POSLEDICI TUDI
SEDANJIH
NEMIROV V
ALBANIJU

03

Marko Tavčar / intervju
PROF. NADA PERTOT

04

O NOvem ŠKOFU V LJUBLJANI

06

Metka Kacin Beltrame
EVELINA PAHOR - SVETAL ŽENSKI LIK

06

Aleksij Pregarc
ZAMEJSKA MULTIKULTURNOST...

07

Breda Susič
REVIJA "ZGODOVINA ZA VSE"

09

V DSI RAZSTAVLJA EDI ŽERJAL

11

Danijel Devetak
POGOVOR S HERMANOM SREBRNIČEM

12

Erika Jazbar
8. MAREC, PRAZNIK USTVARJALNOSTI

14

OSKRBOVANJE TRAVNIKOV SPOMLADI

15

Erik Dolhar
PRED OBČNIM ZBOROM ZSŠDI

VSEBINA

SVET OKROG NAS

TEDEN V ITALIJI

SREDI OČITKOV IN POLEMIK

SERGIJ PAHOR

Problemi dela že dolgo trkajo na vrata, zdaj pa postajajo pereči in povzročajo negotovost v državi, zlasti še med mladimi, ki ne vidijo nobene prave perspektive. Do sedaj se je o tem veliko govorilo, nič pa naredilo, ker je vlada sama posvetila vse svoje sile varčevanju, ki naj bi ji odprlo vrata v Evropo. Medtem se je število brezposelnih med mladimi stalno večalo in to bi lahko povzročilo hudo socialno napetost v državi, ki je sicer že tako in tako na robu krize. Socialna država je zatemnjena, na področju reševanja brezposelnosti pa država nima posebnih izkušenj: v preteklosti so to reševale javne službe, nato italijanski gospodarski čudež brez posebnih vladnih zaslug, končno pa še s t.i. "baby penziji-mi", s katerimi si je prva republika postavila nepozaben spomenik in izpraznila blagajno pokojninskega zavoda. Zdaj pa ni nihče mislil, kako iz zagate, ki predstavlja glavni socialni problem države.

Zato je spregovoril tudi sam papež, ki je poudaril pomen solidarnosti. Čeprav spodbude za to niso manjkale, so se zadeve začele premikati šele, ko je državni poglavar sklical polovico vlade na Kviral in sporočil glasen opomin. S tem je zbudil vlado iz

evropske zamaknenosti, toda spodbudil je tudi kritike, ki mu očitajo, da je prekoračil svoje pristojnosti in da sam po sebi uvaja sistem predsedniške oblasti. Prodi, ki se mora vsak dan bolj otepati z Bertinottijevimi muhami, je na vrat na nos napovedal nekaj ukrepov za pospeševanje zaposlovanja ter nikogar prepričal, še najmanj sindikate in industrijo. Scalfaro pa je dregnil v sršenje gnezdo, ko je dejal, da je zamrznjenih skoro 20 tisoč milijard, ki so sicer namenjene javnim delom, s katerimi bi ublažili brezposelnost. Javna dela pa blokira sodstvo, ker tam je bil vir vse korupcije, ki jo preganjajo preiskave "čiste roke". Potrebna bi bila sanacija, pa vendar ne taka, da bi zbrisala vse odprte račune nekdanjih politikov. Parlament je glede teh problemov previden. Prodi meni, da je preveč previden, ker se zadeve nikamor ne premaknejo. Parlament vrača milo za drago in zahteva preverjanje. Tako gre sredi očitkov in polemik počasi naprej ta zakonodajna doba, ki naj bi - po vladnih zagotovilih - v zares do glednem času uresničila tudi zaščitni zakon za slovensko manjšino. Kje bo parlament našel čas in voljo za to, pa je vprašanje, vredno rekordnega dobitka na loteriji.

NEMIRNA ALBANIJA

Ob posredovanju italijanskega zunanjega ministra Dinija so v Tirani podpisali sporazum med predsednikom Berisho in opozicijo, vendar se je na kasnejših pogajanjih za sestavo vlade narodne sprave zataknilo. Predstavniki strank vladne koalicije in opozicije se niso mogli dogovoriti glede novega ministrskega predsednika. Vedno bolj zaskrbljujoč je položaj na jugu države, ki je pod nadzorom upornikov. Ti so že večkrat potrdili, da ne nameravajo spoštovati sporazumov

med vlado in opozicijo, pri katerih niso sodelovali. Parlament v Tirani je medtem odobrila zakonski predlog o splošni amnestiji za vse, ki so sodelovali pri upor, vendar pod pogojem, da v tednu dni položijo orožje. Uporniki pa se ne zadovoljujejo zgolj z obljubami, v prvi vrsti zahtevajo odstop osovraženega predsednika Berishe. Orožja vseh vrst imajo toliko, da se bodo lahko uspešno upirali vojski. Polastili so se celo vojaškega letališča in eskadrilje lovcev Mig.

SR

VOLITVE NA KOROŠKEM

Druga nedelja v marcu je na Koroškem poleg prelepega vremena poskrbela še za volilno napetost. V 132 občinah so namreč poleg stranke volili tudi novega župana.

Vsak volilni upravičenec (udeležba je bila tokrat 80%) je v roke dobil dva listka: enega za izvolitev politične stranke (devet po vrsti) in enega za izvolitev župana (osem kandidatov). Nedeljski večer je izdal, da sta obe stranki - social-demokratska in ljudska - utrpeli izgubo in da je svobodnjaška (katere glavni zagovornik je Haider) iztržila dobiček. Gledano v procentih, izgleda to takole: SPÖ 40,5%, ÖVP 22,3%, FPÖ 26,1%. Sam Celovec se je odrezal s temi številkami: SPÖ 30,6%, ÖVP 28,8% in FPÖ 29,3%. Zanimiva je predvsem razdelitev mandatov: vse tri najmočnejše stranke imajo zdaj po 14 mandatov - social-demokratska jih je pet izgubila, svobodnjaki pa štiri pridobili.

V mnogih občinah izvolitev župana ni bila težka - nekateri so že v prvem krogu dobili več kot 70% glasov -, saj so v minulih šestih letih že pokazali svoje zaupanje. Kako bo v preostalih občinah, bodo pokazale ponovne volitve na cvetno nedeljo. In takrat bo predvsem zanimivo v Celovcu, kjer odhaja v pokoj "stari" župan, 79-letni Leopold Guggenberger, ki je glavno mesto očetovsko vodil kar 24 let. V prvem krogu so se za njegovo mesto potegovali 49-letni kandidat social-demokratske stranke Sigi Metelko, 56-letni Harald Scheucher, pripadnik ljudske stranke, in 59-letni Haiderjev kandidat Klaus Lukas. Čez 14 dni se bosta za župansko mesto potegovala torej Sigi Metelko, ki je zdaj dobil 28% glasov, in Harald Scheucher (40 % glasov v prvem krogu).

Če pogledamo še v dvojzlične občine oz. volišča, kjer je kandidirala slovenska Enotna lista EL, potem sta razvidna predvsem dva podatka: v Selah se je število glasov te stranke povečalo na 31%, v Železni kapli pa so pridobili 11,9% in dosedanje tri mandate povečali na šest.

RB

PO KONGRESU SLOVENSKE SKUPNOSTI

NADJA MAGANJA

O deželnem kongresu Slovenske skupnosti je Novi glas že obširno poročal. Rada pa bi poudarila nekaj misli, ki sem jih delno že predstavila na kongresu in ki so jih tudi drugi delegati podčrtali v svojih posegih. Misli, ki se mi zdijo aktualne in življenjskega pomena, če se spomnim, da se je kongres končal z nepotrebnimi protagonizmi. Kongres je bil vsebinsko bogat. Na njem je bilo izrečenih veliko pomembnih misli in prav bi bilo, če bi se razprava o njih nadaljevala.

Levica se sprašuje, kakšna naj bo naša družba in kakšno vlogo čaka v prihodnje novo SKGZ. Tudi nelevičarski del je poklican, da prispeva k razpravi o reorganizaciji manjšine. Do sedaj ga ni bilo dovolj slišati.

Deželni tajnik Martin Breclj je v svojem poročilu izrazil mnenje, da je treba napore v stranki usmeriti v tri smeri: v večjo demokracijo naše skupnosti, v večjo strokovnost in v utrjevanje narodnih vrednot.

Prepričana sem, da so napore za uveljavitev demokratičnih načel, pluralizma, strpnosti, sožitja, sprave in spoštovanja do drugače mislečih v naši zamejski stvarnosti, a tudi v Sloveniji, bistvenega pomena. Za to moramo delati načrtno in prispevati vsakdo svoj delež. Do sedaj smo vsi preveč pasivno sprejemali odločitve, ki so prihajale od zgoraj. V tem razumem tudi nerodno svojačasno izjavo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, da smo vsi sokrivi za polom TKB.

ŠKRB ZGOLJ ZA DRŽAVNE ZADEVE ŠE DALEČ NE REŠUJE PROBLEMOM MANJŠINE

JANEZ POVŠE

Dejstvo je, da je vsaka manjšina prisiljena v dvojne organizacijske napore. Po eni strani si mora na vse načine prizadevati, da prispeva k umestitvi čim primernejše politike na vseh ravneh upravljanja od občine tja do parlamenta, po možnosti z uveljavitvijo svojih predstavnikov. Po drugi strani mora istočasno razvijati lastno organiziranost, ki se le v nekaterih primerih pokrije z vsedrjavno in brez katere sploh ne more biti manjšinski subjekt ampak le vsota državljanov večinskega naroda. Iz povedanega je razviden težak položaj manjšine, razvidna pa je tudi nevarnost, da se manjšina v večji meri opredeli za eno organizacijsko stran na račun druge. V kolikor si kot primer priključimo v spomin zadnje državne volitve, bolj ali manj pa to velja za vse volilne preizkušnje, potem je mogoče trditi, da kot manjšina vlagamo mnogo več naporov v sooblikovanje politike večinskega naroda kot pa v poglabljanje dobesedno lastne organiziranosti. Mimogrede rečeno, smo na ravni lastne organiziranosti na prelomu obdobja storili malo, v odločilnem smislu praktično nič. V tej luči je bilo pred omenjenimi državnimi volitvami vsaj med enim delom manjšine mogoče jasno opaziti zgolj željo po soustvarjanju vsedrjavne politike, zato ni manjkalo neuravnoveženega

kritično postavljajo predvsem tiste sile, ki so nekritično sprejemale enoumje in monopol. Bipolarizem je prehodna faza v večjo pluralnost naše družbe, ko uporabniki upravljajo naše skupne ustanove in imovino.

K takemu pluralizmu bi morali težiti na vseh ravneh javnega življenja: v odborih strank, društev, organizacij, ustanov, ki morajo biti odraz baze in ljudi, ne pa ozkih interesnih krogov. Na kongresu smo vsi prisotni delegati občutili potrebo po večji povezanosti med stranko in bazo. Nekateri sekcije bi se ne smele aktivirati le pred kongresi stranke, temveč bi morale biti stalno aktivne in prisotne na terenu kot resničen odraz zahtev in pričakovanj naših ljudi v mestu in okolici. Naši ljudje se v vsakdanjem življenju spopadajo s problemi, ki večkrat ne dobijo pravega mesta v stranki, ker se ta mora ukvarjati z "visoko politiko". Kot žensko me tudi moti, da je v stranki tako šibko zastopana ženska komponenta.

Nekateri delegati so poudarili željo po boljši koordinaciji in prozornosti dela v stranki. Delo bi moralo biti pravilno porazdeljeno, da bi bilo tudi bolj učinkovito. Ugovor, da ni ljudi, ni sprejemljiv. V današnjem času je nemogoče delovati "solistično". Skupinski način dela nas gotovo veliko bolj uja v sprejemanje drugačnih pogledov, v demokratsko soočanje problemov in v večjo strpnost tudi v naši stranki.

Deželni tajnik Martin Breclj je v sklepnem posegu povedal, da je politika delo za človeka. Odločitve naših politikov, naših javnih delavcev in njihovo vsakdanje delo na terenu pa morajo biti taki, da nas bodo potrjevali v tem pričanju.

idealiziranja Oljke prav v odnosu do manjšine. Tovrstno idealiziranje se je nadaljevalo in še traja. Da ne bo pomote: eno je razumljivo zadovoljstvo ob zmagi Oljke, drugo je skrb za manjšinske zadeve. Ne smemo namreč pozabiti, da je bila Oljka tista, ki je mirno dopustila propad Tržaške kreditne banke.

Manjšina se torej ne more in ne sme zadovoljiti zgolj z vzpostavljanjem ustrezne politike v prostoru večinskega naroda. Vzoredno mora skrbeti za poglobitev lastne organiziranosti, brez katere ne bo v novem času dosegla ničesar, pač pa bo le izgubljala. Čeprav so dogodki okrog izgubljene banke več kot zgovorni, ima očitno tisti del manjšine, ki se prepoznava v strankah večinskega naroda, še vedno težave z njihovo prepoznavo. Zatorej še obstaja nevarnost, da se bomo kot manjšina tudi vnaprej zavzemali le za vsedrjavno politiko na vseh možnih ravneh, dosti premalo pa za pomen in učinkovitost lastne organiziranosti. Ob tem se postavlja dodatno vprašanje, kaj bi se namreč zgodilo, če bi prišlo v Italijo do tako imenovane velike koalicije med silami leve oziroma desne sredine. Ta možnost verjetno ni povsem izključena in v kolikor bi do nje prišlo, bi se kot manjšina, ki zapostavlja lastno organiziranost, znašli v povsem praznem prostoru. Ugotovili bi lahko le, da ne razumemo ničesar več. Zato bi bilo prav, da bi smisel in nujno lastne manjšinske organiziranosti prepoznali čimprej, sicer bomo ob nadaljnjem zmanjševanju notranjih italijanskih političnih nasprotij brez prave orientacije taval v tokovih večinskega naroda ter izgubili stik s svojim izvorom.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / PROF. NADA PERTOT

ODNOS DO JEZIKA JE IZRAZ ČLOVEKOVE NOTRANJOSTI

MARKO TAVČAR

Prof. Nada Pertot, pred kakim mesecem je izšla knjiga Nabežina skozi stoletja, za katero ste napisali več zanimivih člankov oz. razprav. Iz tega, kar ste objavili, smemo sklepati, da ste temu delu posvetili veliko časa.

Nabežina skozi stoletja je sad dela veliko ljudi. Sestavljanje tega zbornika je trajalo nekaj let in zato je bilo mogoče tudi širiti vsebino. Na začetku sem bila zadolžena za literarni pregled, kasneje pa sem predvsem pod vplivom knjige Bruna Volpija Lisjaka Slovensko pomorsko ribištvo začela raziskovati v različne smeri. Prijazne pogoje za to delo mi je nudil nabrežinski župnik g. Bogomil Breclj, ki mi je dovolil dostop do župnijskih knjig.

Dela sem se lotila prav malo strokovno. Zanimali so me najprej tako na splošno podatki o tipičnih priimkih v Nabrežini.

Ob listanju po teh knjigah sem kmalu postala pozorna na zmešnjavo, ki jo je povzročila zamenjava bohorice z gajico v štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Naše uboge priimke so že tako zapisovali duhovniki in drugi funkcionarji, kot so pač znali: po zgledu latinskega, italijanskega in nemškega črkopisa. Le bolj osveščeni, med katere spada zaslužni kurat Valentin Florjančič, so uporabljali dosledno bohorico. Njej je ostal zvest tja v petdeseta leta, ko ga nadomesti Johan Fabiani, ki uvaja v pisanje strešice, a jih postavlja, kamor se mu zdi, saj gajice ne zna.

Tako sem spoznala, kakšnim nasiljem smo bili izpostavljeni v preteklosti in tudi posledicam, ki segajo v današnji čas.

Marsikateri poslovnež je ohranil prvotno obliko priimka, napisanega v bohorici, saj bi sicer mislili njegovi tuji trgovski partnerji, da gre za drugo osebo. Tako je nastala

Prof. Nade Pertot našim bralcem ni potrebno posebej predstavljati, saj jo vsi poznamo kot skrbno varuhinjo in gojiteljico žlahtne slovenščine. V slovenskih sredstvih javnega obveščanja v Italiji se od vedno oglašajo s svojimi umirjenimi in umestnimi opombami, strokovnimi nasveti, katerih edino sporočilo vsem Slovencem je: Skrbite za materinščino in varujte slovenski jezik, zavzemajte se za lepo in plemenito slovenščino, brez odvečnih tujk in brez vulgarnih izrazov.

zmeda okoli priimkov Caharija, Tance, Radovič, ki so jih pisali v bohorici kot Za(c)harija, Tanze, Radovizh. Teh sprememb se ljudje pravzaprav niso niti zavedeli, saj je bil način življenja drugačen od današnjega. Sprožil pa je plaz spreminjanja priimkov. Z gajico pa danes vidimo, v kakšno zmedo nas je pripeljala, saj z rabo računalnikov naše strešice, za katere se tako zelo potegujemo tukaj pri nas, izginejo v dopisih, ki jih dobivamo iz Slovenije.

Mogoče labko povežem Vaše nasprotovanje pravopisnim spremembam tudi s temi spoznanji?

Prav gotovo izvira moje že kar nestrpno nasprotovanje nepotrebnim novostim, ki tako samovoljno vdirajo k nam, tudi iz teh novih spoznanj. Nepotrebna se mi zdijo vedno nova pravila v pravopisu, nasilno uvajanje sprememb, ko se moramo npr. kar odpovedati obliki Shakespearja za obliko brez j, čeprav Pravopis dopušča obe varianti. Napoveduje se nam tudi, da bomo v našem gledališču gledali Richarda III., a nam ga dramaturginja že predstavlja v izgovorjavi kot Ričarda, da bomo lahko spet zmedeni in začeli spet dvomiti nad tem, kar smo se učili v šoli.

Župnijske knjige pa so mi dale tudi odgovor na nekatere podatke o katastrskem operatu iz leta 1827, ki sem ga našla v Lisjakovi knjigi (str. 68). Tam omenja izredno delavnega kurata in prvotne prebivalce, med katerimi izstopa ena družina, in še marsikaj. No, okoli tega leta sem si želela ogledati stanje v Nabrežini in moje delo je steklo. Širilo se je in širilo, dokler se nisem ustavila in svoje zapiske nekoliko uredila in jih na zelo poljuden način tudi predstavila v knjigi.

Kot vemo, se veliko ukvarjate tudi z lektoriranjem knjig pri GMD.

No, pri GMD res pomagam pri lektoriranju in korigiranju knjig, saj je to nekako povezano z mojim bivšim poklicem.

Če se kje podpišem, da sem to delo opravila, storim to zato, da si prevzamem predvsem odgovornost za opravljeno delo. Če je delo dobro, je lektoriranje v veselje, korekture krtačnih odtisov pa so huda tlaka, ki je nikdar ne opravljam sama. V glavnem pa je to delo prijateljsko sodelovanje z avtorjem. Ker se kdaj moji pogledi na pravopisna pravila razlikujejo od trenutno veljavnih v Sloveniji, opozorim nanje avtorja in moram seveda s podpisom tudi prevzeti zanje odgovornost. Spomnim se težav pri

sklanjanju samostalnika Vladimir, ki ga je avtor pol knjige sklanjal kot Vladimirja, pol pa kot Vladimira. Odločila sem se za obliko, ki je meni in njemu bližja (Vladimir, Vladimirja) in danes spet vsesplošno v veljavi. Iste probleme sem imela pri pisanju zemljepisnih imen, imen praznikov itd. Poimovanje lektoriranja, kot je v navadi (ali razvadi) v Sloveniji, pa se mi zdi precej kočljiva zadeva. Lektorji ne bi smeli biti neke vrste črne eminence, ki edini poznajo jezik in nenehno dokazujejo, kako drugi o njem nič ne vedo. Slovnicih pravil pa ne bi smeli nenehno spreminjati in vedno kaj novega uvajati in že utečenega prepovedovati. Tako sodelovanje bi moralo biti nekaj privatnega, kot je to pri Italijanih, ki te funkcije ne poznajo.

Pri korekturah skupaj z drugimi pazim tudi na pravila o delitvi besed, saj jih tukaj pri nas slovenski in italijanski tiskarji upoštevajo, v Sloveniji pa ne.

To moje delo pa ni samo enostransko. Pri prebiranju knjig se marsičesa naučim in bogatim predvsem svoje znanje. Velika jezikovna šola so bili zame teksti Milana Lipovca, ki se ne odlikujejo samo po vsebini, ampak tudi do skrajnosti izdelanem jeziku. Njegov jezikovni izraz je na čudovit način prilagojen obdobju in seveda okolju, ki ga obravnava. Zdi se mi, da bi se moral te povezave med jezikom in snovjo marsikdo pri njem učiti.

Veliko dela imate tudi s pripravljanjem zanimive in koristne jezikovne oddaje, ki jo pišete za tržaški radio. Podobno rubriko ste imeli tudi na teh straneh.

Zelo rada pišem jezikovne beležke. Z njimi želim pomagati iz zadrege vsem, ki imajo težave z izražanjem in nimajo možnosti, da bi se z jezikom posebej ukvarjali, kakor je to mogoče meni. Prepričana sem, da je odnos do jezika pokazatelj marsičesa, predvsem pa človekove notranje stiske. Povsem razumem jezikovne težave tistih, ki živijo in delajo v italijanskem okolju in zelo težko ohranjajo in si pridobivajo jezikovno znanje. Za vse je bogatenje slovenščine težko, saj se nam od vsepovednosti ponujajo izrazi samo v italijanščini in nismo deležni tistega najosnovnejšega jezikovnega znanja, ki si ga lahko drugje že otroci nabirajo npr. z napisi v uradih, bolnišnicah, trgovinah, s poslušanjem televizije, z izpolnjevanjem obrazcev. Povsem drugače pa gledam na tiste, ki zasedajo nekatere položaje prav zaradi znanja slovenščine in omalovažujejo slovenščino, tako da ponavljajo napake in se niti ma-

lesorji zelo cenjene. Kako je s šolskimi knjigami pri nas?

Seveda sem pozorna do dogajanja na šoli, saj je vse moje življenje povezano z njo. Prepričana sem, da je šola najpomembnejši temelj, na katerem sloni naša skupnost. Ker pa je naš odnos do tistega, kar je naše, prevečkrat omalovaževalen in brez pravega spoštovanja, je to vidno tudi v odnosu do šole. Že petdeset let oblikujemo to našo šolo in vendar se vedno čutimo kot začetniki, ki nimamo nikomur nič povedati. Iz Slovenije nismo deležni posebnih spodbud, ker nas imajo vsaj glede šole neke za tretji svet in sploh ne vedo, kakšen je razpon naših šol. Vsa leta svojega poučevanja sem zelo cenila svobodo, ki sem jo imela pri oblikovanju programa iz slovenščine. Na podlagi osnovnih postavk sem lahko izbirala tekste in gradila učne ure. Ker pa je vladalo v osrednji Sloveniji v šolstvu povsem drugačno načelo, pomislimo samo na jedra, ki so pred kakim desetletjem tako burila slovensko javnost, smo se vedno čutili pred kolegi iz Slovenije nekoliko premalo urejeni in celo površni. Danes se v Sloveniji ni nič spremenilo. Pritisk na nas pa je vedno večji. Tudi pri nas se vsiljujejo točno določene vsebine in točno določeni teksti, ki naj jih profesor v razredu predeluje. Tudi za mature se je Slovenija odločila za poenotenje in osrednje vrednotenje, ki jemlje profesorjem vse možnosti za ustvarjalnost in samostojno delo, saj se morajo ravnati po točno določenem programu, ki je do skrajnosti omejevalen.

S tem v zvezi seveda ne morejo biti najprimernejše moje knjige, ki sem jih sestavljala prav na podlagi svobodne izbire poučevalcev.

Če dodam še to, da so knjige iz Slovenije deležne predstavitev in razlag, o svojih pa sem se lahko pogovarjala samo s kolegi na liceju Prešeren, kjer sem poučevala, in ob izidu na šoli Trinko v Gorici, ne morem govoriti o kakšni posebni popularnosti, ki bi jih bile deležne.

Velik je razmik med raznolikostjo italijanskih šolskih knjig in knjig za naše šole. Vem tudi, da iz različnih vzrokov, med katerimi je tudi premajhno zaupanje vase, nismo vedno izkoristili možnosti, ki jih imamo od Belci-Škerkovega zakona dalje.

Po vojni so se vsi trudili, da bi knjige sami sestavljali. Potem so postali zelo moderni prevodi in seveda učbeniki iz Slovenije.

Mnenja sem, da je prevajanje najtežje. Po več letih poučevanja pa bi si morali kolegi upati tudi sestavljati učbenike. Zelo mi je žal, da nam Slovenija ne nudi nobenih izbir za poučevanje slovenščine, ker pojmujejo šolsko knjigo kot predpisano državno knjigo. Ker je to ena, si npr. ne moremo izbirati ne literarnih zgodovine ne jezikovnih učbenikov, ki bi nam bolj ustrezali.

Kaj nam je najbolj potrebno?

Vse se seveda začne pri spoštovanju sebe in drugih. Tudi kritičnosti in kdaj ogorčenosti nam manjka. Že nekaj časa jemljem kot osebno žalitev predvajanje risank brez besed po naši tako zaželeni televiziji. Še za to priložnost, ko bi lahko poslušali slovensko besedo, smo prikrajšani!

lo ne potrudijo, da bi se jih znebili. Ti prav gotovo niso brali mojih sestavkov in me tudi po radiu ne poslušajo.

Zadnje čase me silno žali vztrajanje na napakah pri nekaterih oglasih v našem dnevniku, saj zanje naročniki plačujejo in morajo biti deležni tudi jezikovne pozornosti. Hudo je nasilje, ki se izvaja z nesklajanjem priimkov pri moških osebah. Iz Slovenije se je razširila naveda pisanja besede *don* oz. celo *Don* pred imeni duhovnikov in to napako delajo nekateri publicisti tudi pri nas, kljub temu da so bili na to napako že dostikrat opozorjeni.

Malomaren odnos do jezika botruje torej tolikim našim spodrsrljam v pisanem in ustnem izražanju?

Za nekatere bo mogoče to veljalo, za večino pa ne. Zdi se mi, da smo pravzaprav za jezik zelo občutljivi, a dostikrat zbegani zaradi vedno novih slovnicih pravil in omejitev, s katerimi se moramo nenehno soočati.

Zato bi s svojimi jezikovnimi pogovori predvsem želela navajati poslušalce k samostojnemu mišljenju, samozavestnemu vrednotenju lastnega znanja.

Mislím, da nam je predvsem samozavest zelo potrebna. Glede znanja slovenščine si pač moramo biti svesti težav, ki smo jim izpostavljeni, vendar se moramo zavedati, da ni vse napačno, kar je naše.

Ko bi naši ljudje vedeli, da nudi slovenščina možnost različnega naglaševanja, se ne bi tako pačili pri naglaševanju, ki smo mu priča. Po zgledu iz osrednje Slovenije smo do jezika ohlapni. Do skrajnosti se mi zdi žaljivo, kako nekateri gostje iz Slovenije vztrajajo pri nam tujem žargonu, ko odgovarjajo na vprašanja, ki jim jih zastavlja spraševalec v spodobni slovenščini. Mislím, da bi lahko goste iz Slovenije opozorili na to našo občutljivost.

Pozorni ste tudi do dogajanja na šoli. Sestavili ste tudi nekaj antologij, ki so med dijaki, a tudi med pro-

S 1. STRANI

NAROD IN NAŠ ČAS

Take besede namreč kažejo na ciničen odnos do vsega, kar je naša narodna kultura pomenila še posebej primorskim Slovencem in to v najtežjih časih našega narodnega obstoja. "V teh težkih dneh" - da ponovimo z Župančičevim verzom - je slovenski narod prav v narodnem izročilu in njegovi kulturi videl rešilno bilko, ki se je je ljubeče oklenil za ohranitev samega sebe, za sam svoj obstoj.

Vse to ni izraz kake romantične nostalgije, še manj kakega staromodnega nacionalizma. Samo z zakoreninjenostjo v svoj narod in njegovo kulturno dediščino lahko mirno zremo v bodočnost našega ljudstva in v pravo sožitje in sodelovanje z drugimi narodi, z evropsko naravnostjo in samostojnim gledanjem na stvarnost, v kateri živimo.

DR. FRANC RODE NOVI LJUBLJANSKI NADŠKOF

MESTO IN VLOGA LAIKOV
V CERKVI (9)

ZVONE ŠTRUBELJ

DRUGI VATIKANSKI KONCIL KOT
PRELOMNICA

V tretjem in zadnjem delu prikaza teme o laikih v Cerkvi bomo najprej poudarili pomen 2. vatikanskega koncila in nato na podlagi pokoncilске pastoralne in teološke izkušnje podali nekaj uvidov v smer Cerkve 3. tisočletja, s posebnim poudarkom na vlogi laikov.

Kratek teološki pregled pozitivnih trditev o
odnosu med pastirji in laiki

Koncil je dovolj jasno definiral odnos med pastirji in laiki. Ni sicer napravil globalne sinteze odnosa med službenim duhovništvom in lokalno cerkvijo. Jasno pa se je oddaljil od procesa pretirane in rigidne osamosvojitve pastirjev kot od verske diskvalifikacije laikov. In tu so dejstva:

1. Dokončen vrstni red poglavij *Dogmatične konstitucije* o Cerkvi. V drugem poglavju se najprej govori o božjem ljudstvu, šele nato, v tretjem poglavju, o hierarhični ureditvi Cerkve. To je pomembno, saj koncil hierarhijo uvrsti med ljudstvo in v službo božjemu ljudstvu.

2. Dokončen naslov dekreta prezbitrom: "Presbyterorum ordinis". Koncilski očetje so izglasovali ta naslov in ne kot je bilo najprej predlagano: "De clericis" (O klerikih), in na drugem mestu: "De Sacerdotibus" (O duhovnikih). To dokazuje namen koncila, da zajezi prepad med kleriki in laiki in da vzpostavi novo ravnotežje.

3. Koncil je v svojih dokumentih sistematično in hote ponovno versko ovrednotil laike. V Dogmatični konstituciji o Cerkvi (Lumen Gentium) kar šestkrat ponovi (LG 10, 11, 12, 34, 35, 36), da so laiki soudeleženi pri trojnem poslanstvu Cerkve: kraljevskem, duhovniškem in preroškem. S tem ovrednoti krst, ki vsem kristjanom (recimo in podčrtajmo: dečkom in deklicam) podeli enako dostojanstvo. V točki 32 beremo: "Med vsemi vlada isto dostojanstvo, kajti razlika, ki jo je postavil Gospod med posvečenimi služabniki in ostalimi verniki, predpostavlja edinstvo - glede na to, da so pastirji in verniki povezani v isti krščanski skupnosti." S temi besedami koncil jasno izrazi soodvisnost in s tem zavrne staro paradigmo, ki je bila veljavna skoraj v celem drugem tisočletju.

4. Mesto laikov pride do izraza tudi v tekstih, v katerih je govor o karizmah (LG 4, 7, 12, 13) in da so laiki poklicani v pastoralne službe (LG 18, 33; AA 10, 22; AG 15). V že omenjenem dekretu prezbitrom (Presbyterorum ordinis) koncil celo usmerja duhovnike k laikom, ko piše: "Med vsemi krščenimi so duhovniki bratje med brati, udje istega Kristusovega telesa, katerega izgradnja je bila zaupana vsem."

5. Končno je koncil predvidel tudi začetek institucionalne oblike sodelovanja in soodločanja z uvedbo župnijskih in škofijskih pastoralnih svetov (CD 27), svetov laikov (AA 26) in z vključitvijo laikov kot svetovalecev na škofijskih sinodah (Direktorij za škofo: št. 163-164-166).

Verniki in njihovi pastirji so torej bratje - ker so enaki v dostojanstvu, razlikujejo se le v nalogah. Solidarni so v odgovornosti.

ČESTITKE DSI MSGR. RODETU IN
ZAHVALA MSGR. ŠUŠTARJU

Med številnimi zahvalami in čestitkami, ki sta jih prejela bivši ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar in novi ljubljanski nadškof Franc Rode, so tudi tiste, ki jih je visokima cerkvenima dostojanstvenikoma poslalo Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. V čestikah novemu nadškofu msgr. Rodeu se DSI spominja, da je bil le-ta tudi prijatelj in predavatelj

na Dragi, njegovo pozorno prisotnost pa so čutili tudi mimo vseh zelo obvezujočih dolžnosti.

Nadškofu Šuštarju pa se DSI zahvaljuje tudi kot prijateljskemu pokrovitelju, ki je dajal "občutje, da naša prizadevanja spremlja človek z velikim poslušom in veliko ljubeznijo do neminljivih vrednot krščanstva in slovenstva".

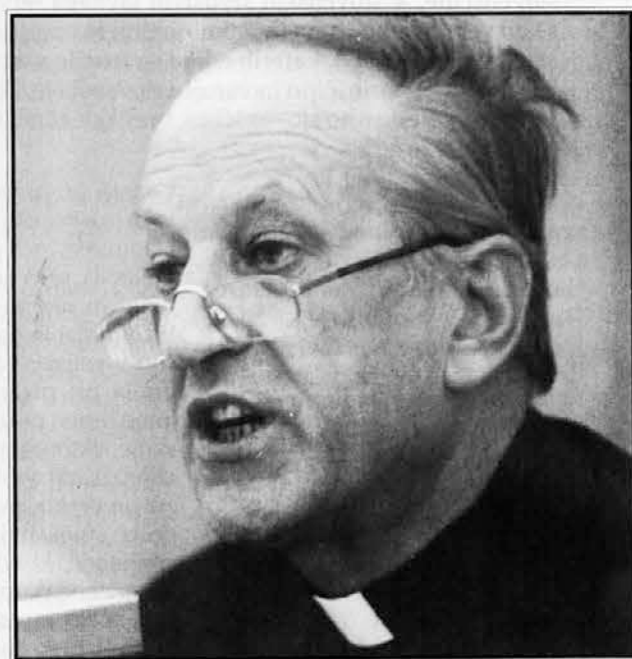
ZAVEZAN KRŠČANSTVU
IN SLOVENSKEMU
NARODU

V sredo, 5. t.m., je sveti oče Janez Pavel II. imenoval za novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Franca Rodeta, tajnika Papeškega sveta za kulturo.

Vest je naletela na veliko zadovoljstvo tudi med Slovenci v Italiji, ki dr. Rodeta dobro poznamo, saj je bil večkrat gost v naši sredi. Papež Janez Pavel II. je sprejel prošnjo dr. Alojzija Šuštarja, dosedanjega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita, ki se je zaradi starosti in težav z zdravjem odločil, da se upokoji; to mu določa tudi cerkveni zakon, po katerem zaprosijo svetega očeta za upokožitev vsi škofje, ki so dopolnili 75 let starosti.

V istem trenutku, ko voščimo dr. Francu Rodeu o bilo božjega blagoslova pri delu med slovenskimi verniki, želimo tudi našemu prijatelju dr. Alojziju Šuštarju še vrsto uspešnih let med nami. Nekako smo se že navadili nanj in na njegovo razsodnost, umirjeno besedo in izredno pronicljivo intelektualno razmišljanje, tako da vemo, da ga bomo pogrešali.

Dr. Franc Rode se je rodil v Ljubljani 23. septembra 1934, doma je z Rodić pri Domžalah. Svojo pot odličnega študenta je začel v izgnanstvu, saj se je šolal v Judenburgu v Avstriji, kjer je bilo taborišče za begunce. Gimnazijo je kasneje obiskoval v Lienzu v Avstriji in Buenos Airesu v Argentini, kjer je tudi sprejel Gospodov klic in stopil v bogoslovje. Teologijo je končal v Parizu, kjer je leta 1960 tudi postal duhovnik v redu lazaristov (v misijonsko družbo lazaristov je vstopil leta 1952). Gospod Rode je torej že 37 let duhovnik. Leta 1963 je doktoriral iz bogoslovja. Po končanih študijih v Parizu se je l. 1965 vrnil v domovino, kjer je v Ljubljani postal ravnatelj bogoslovcev iz vrst lazaristov. Na Teološki fakulteti je g. Franc Rode od l. 1968 predaval praktično apologetiko, teologijo nekrščanskih verstev, uvod v ateizem in osnove bogoslovja. Že sama njegova študijska pot kaže na to, da je postal po izobrazbi svetovljan, po srcu pa je vedno ostal Slovenec. Kot izredno nadarjen krščanski intelektualac se je v domovini takoj vključil med vodilne pisce verskega tednika Družina, veliko pa je tudi objavjal v *Bogoslovnem vestniku*, delal pri Mohorjevi družbi, postal je tudi prvi urednik revije *Znamenje*. L. 1981 je dr. Franc Rode odšel v Rim, sprejel je izredno pomembno službo v Vatikanu, do pred nekaj dnevi je bil namreč tajnik Papeškega sveta za kulturo, še pred tem pa je bil v Papeškem svetu za dialog z neverujočimi.

Novi ljubljanski nadškof in metropolit je znan mislec in krščanski intelektualac, ki je napisal veliko knjig; med temi omenimo vsaj: *Mesec dni na Rdečem otoku*, *Živa verstva*, *Ožarjeno bivanje*, *Uvod v moderni ateizem*, skupno z drugim velikim slovenskim sodobnim krščanskim filozofom in teologom dr. Antonom Stresom sta izdala tudi odmevno knjigo *Kriterij krščanstva v pluralistični družbi*. Prav v teh dneh je slovenski verski tednik izdal knjigo dr. Franca Rodeta z naslovom *Za čast dežele*, iz francoščine pa sedaj prevajajo v slovenski jezik njegov odmeven tekst z naslovom *L'Eglise nationale et democratie* (Narodna Cerkev in demokracija). Prav gotovo pa je med njegovimi najbolj zanimivimi deli knjiga *Spomin, zavest, načrti Cerkve na Slovenskem*.

Aktualen je bil tudi pogovor, ki ga je z novim cerkvenim dostojanstvenikom objavil časnik *Delo*. V njem je dejal, "da je bera odnosov med Cerkvijo in državo v Sloveniji v zadnjih letih pičla. Nekaj je bilo storjenega, drži, a še zdavnaj ne toliko, kolikor bi se moglo storiti. Na primer pogovori v okviru Mešane krovne komisije za urejanje razmerij med državo in Cerkvijo. Ne vidim rezultatov. Kdo je odgovoren za to? Bojim se, da država sploh ni jemala resno cerkvenih predstavnikov. Se razume, da se tako ne bomo več pogovarjali. Toda pustimo preteklost. Prepričan sem, da lahko hitro pridemo do pametnega sporazuma, ki bo v korist državljanov, hkrati pa bo utrdil ugled Slovenije v svetu. Ne vem, kaj bo prišlo najprej na vrsto. To ni odvisno samo od Cerkve. Pač pa naj takoj

povem, da se mi zdi šolstvo ključnega pomena za odnose med Cerkvijo in državo."

"ZA ČAST DEŽELE"

Prav knjiga dr. Rodeta *Za čast dežele* nam prikaže novega slovenskega metropolita v vsej njegovi veličini, saj je v njej avtor zbral osem predavanj, ki jih je imel med Slovenci po daljšem premoru prav v zadnjih letih. Zlata nit njegovih predavanj v tej knjigi so razmišljanja o slovenstvu, krščanstvu in kulturi. Avtor sam pravi v uvodu takole: "Vse misli izvirajo iz ljubezni ene: to je ljubezen do slovenskega naroda z njegovo klju-

bovalno zgodovino in stoletnimi upi, z njegovo pripravljenostjo za žrtvovanje in neupogljivo voljo do življenja; ljubezen do Slovencev vseh miselnih nazorov in političnih taborov; zahtevna ljubezen kot neprestani poziv k preseganju časovne in prostorske omejenosti v smer vsega, kar je plemenito in lepo... To je ljubezen do krščanstva z edinozveličavnim sporočilom, ki premaguje sile smrti in obupa in je neločljiva sestavina naše istovetnosti, ljubezen do Cerkve..., (ki) nas hkrati uči jezika veseljnosti, časovno pa nas spremlja od Karantanije do samostojne Slovenije in nas povezuje z našimi predniki v nepretrgani verigi vere od 8. stoletja dalje. To je končno ljubezen do kulture, ki v evropskem prostoru nosi neizbrisni pečat krščanskosti in so jo slovenski rodovi skozi stoletja gradili s tolikimi žrtvami, dolgoročno pa se je izkazala kot poglavitni dejavnik naše državnosti."

Že samo ta uvod dr. Rodeta nam pove, kako je novi slovenski metropolit zavezan slovenskemu jeziku, slovenstvu, krščanstvu in tudi to, da imamo pred seboj kulturnika, ki se je svetovljanske kulture naučil najprej pri svojih starih v begunstvu in izgnanstvu, nato v emigraciji, končno v srčkah kulture in krščanstva, v Parizu in Rimu; ob vsem tem pa je ostal zvest svojim koreninam.

Slovenci v Italiji želimo novemu ljubljanskemu nadškofu veliko božjega blagoslova pri delu, ki ga čaka, obenem pa si tudi želimo, da bi se še kdaj vrnil med nas s svojo prodorno mislijo in s svojim razsvetljenim svetovljanstvom, oplemenitenim s krščanskim etosom.

POZDRAV IN ČESTITKE
MSGR. OSKARJA SIMČIČA
MSGR. ŠUŠTARJU IN
MSGR. RODETU

Škofov vikar za slovenske vernike goriške nadškofije msgr. Oskar Simčič je odhajajočemu dolgoletnemu ljubljanskemu nadškofu Alojziju Šuštarju ter novoimenovanemu nadškofu Francu Rodeu poslal hvaležen pozdrav ter voščila in čestitke. Besedili se glasita:

GOSPOD MSGR. DR.
ALOJZIJ ŠUŠTAR

Ko odlagate breme pastirskega vodstva ljubljanske nadškofije in slovenske metropolije, Vam slovenski verniki in duhovniki goriške nadškofije izražamo čustva prisrčne hvaležnosti za vsestransko pozornost, ki ste jo nam, zamejskim sorojakom, izkazovali.

Gospoda prosimo, da bi Vam naklonil, kar se da, dobrega zdravja, da bi mogli s svojo dragoceno izkušnjo še dolgo stati ob strani Sloveniji tako doma kakor v svetu. In še želja, da bi Vas mogli kdaj pa kdaj še videti med nami.

GOSPOD MSGR. DR.
FRANC RODE

Mnogim, ki v teh dneh dobrohotno mislijo na Vas, se pridružujemo slovenski duhovniki in verniki goriške nadškofije.

Prisrčne čestitke in voščila spremljamo s prošnjo Gospodu, da Vam nakloni obilje svoje milosti.

Prepričani smo, in si tega želimo, da bo ob prvi skrbi za ljubljansko Cerkev še nekaj prostora v Vašem srcu tudi za nas zamejske Slovence.

OB CELODNEVNEM EVHARISTIČNEM ČEŠČENJU

TEREZA SREBRNIČ

Duh veje, koder hoče, pravi Sv. pismo. Deluje kljub našim pomanjkljivostim in odstopanjem, poživila nas, saj je Gospod življenja.

Na lanske binkošti se je v goriški škofiji slovesno začela 2. sinoda, dan kasneje pa celodnevno češčenje po župnijah, verskih organizacijah in skupnostih, samostanih. Dan za dnem se na kakem robu obširnega škofijskega ozemlja izpostavlja Najsvetejši in ljudje se zbiramo ob Njem. Nas je malo - dosti - samo peščica? Nič ne de, saj je On rekel: "Ne boj se, mala čreda..."

Na začetku te pobude so bili nekateri kar skeptični. Duhovniki, župniki so morda videli v tem neko novo obveznost, ki se jim nalaga, in večkrat so naše cerkve tudi bolj prazne. Verniki so mogoče pogodrnjali: kaj misli nadškof, da bomo čepeli ves dan v cerkvi, ko pa smo vsi "tako obloženi" z delom, skrbmi in nimamo časa... Kljub vsemu se češčenje Evharistije vsak dan nadaljuje.

Škofijski urad vsak mesec tiska lepak, na katerem je dan za dnem razpored krajev, kjer je ta pobožnost. Listič naj bi visel v vsaki cerkvi, na dom ga dobijo tudi sinodalci.

Kateri pa so sadovi te sedaj že večmesečne pobude? Bog ve, a kdor se češčenja udeležuje, ima priložnost, da se poglubi v molitev, zahvalo, v odnos z Gospodom. Kristus se nam daje, prisoten v sv. Rešnjem telesu, a tudi v božji besedi Sv. pisma. Zato je evangelijska knjiga - "evangelijarij", ki služi nadškofu pri slovesnih mašah, postal nekak simbolični povezovalni člen, ki vidno predstavlja duhovno enotnost naše škofijske Cerkve v času sinode. Knjiga namreč roma iz kraja v kraj, iz župnije v župnijo, tja pač, kjer je na sporedu češčenje Evharistije. Nekoč je marsikje tako romal po družinah Marijin kip: od hiše do hiše. Sedaj roma beseda življenja! Seveda pa so bile do sedaj prav v zvezi s to knjigo in njenim kroženjem težave: nekje je za več dni obležala, drugod so jo "pozabili" izpostaviti na vidno mesto ob oltarni mizi in Najsvetejšem. Slovenskim duhovnikom in vernikom ni prav, ker je samo v italijanski, a zaenkrat imamo v škofiji samo ta "evangelijarij". Naj še povem, da je knjiga dragocena, unikat, ro-

čno okrašena in izdelana ter ima tako tudi svojo umetniško vrednost. Slovenci imamo sedaj krasen nov prevod Sv. pisma, ki se lahko izpostavi po naših cerkvah zraven "evangelijarija" na vidno mesto.

Komisija, ki pripravlja razpored celodnevnega češčenja za čas od maja dalje, se je odločila, da bomo vnaprej imeli to pobožnost po dekanijah. Maja bo na vrsti goriška dekanija, vsak dan druga župnija, sledila bo šandreška itd. Tako bo tudi "evangelijarij" lažje romal iz župnije v župnijo.

V komisiji, ki šteje šest članov, smo tudi iznesli predlog in ga posredovali nadškofu, da bi škofija končno le dobila uradnega prevajalca, ki bi lahko v kratkem času prevedel dokumente, listine, plakate - kar je pač potrebno. Sedaj vse to garaško in zamudno delo navadno opravlja msgr. Simčič, in to poleg vseh drugih obveznosti svoje zahtevne službe na škofiji.

V komisiji je prišlo na dan tudi vprašanje stalnih diakonov. V naši škofiji imamo že 12 župnij, ki žal nimajo več stalnega župnika..., povprečna starost duhovnikov pa se suče okrog 60 let. Zato je med italijanskimi verniki že več poročenih mož, ki so postali stalni diakoni ali se na to službo pripravljajo. Kaj pa mi Slovenci? Tudi pri nas je veliko resnih, odgovornih in pokončnih mož - kristjanov. Mogoče bi bil kdo, ki bi želel na to pot, a niti ne ve za te možnosti. Tudi mnogi naši dušni pastirji so starejši, osamljeni in slabega zdravja. Zato je čas, da jim laiki bolj stojimo ob strani, jih podpiramo in jim pomagamo (ter jih manj "kritiziramo"...). Član naše šestčlanske komisije je tudi diakon Renato, družinski oče in mož srednjih let, doma iz Krmina in zaposlen v tržaški centrali. Ker v Moraru ni bilo duhovnika, je pred kratkim tam vodil pogreb in vodil večernice. Ves goreč je v tej svoji novi službi in še bolj se čuti aktivno vključen v Kristusovi Cerkvi.

Verjetno je potrebno, da se tudi mi slovenski laiki bolj zbudimo, se strnemo okrog svojih župnikov in bolj aktivno zaživimo vlogo kristjanov v sodobni družbi. Zdaj, med sinodo, je gotovo poseben čas milosti.

GORIŠKA CERKEV

"TI SI KRISTUS"

Goriški nadškof
p. Antonio Vitale
Bommarco je postni
čas obeležil s
pastirskim pismom.

"Predragi verniki, tudi vaše ga nadpastirja ogovarja pobuda sv. očeta Janeza Pavla II., da posveti leto 1997, prvo v triletju, ki nas neposredno uvaža v sv. leto 2000, "razmišljanju o Kristusu, Očetovi Besedi, učlovečen v moči Svetega Duha. Potrebno je namreč osvetliti izrazito kristološki značaj jubileja, ki bo slavil učlovečenega Božjega Sina, skrivnost odrešenja za ves človeški rod" (T.M.A., 4D). Četudi bomo v teh letih veliko slišali in brali o Njem, vprašanje, ki zahteva vedno bolj zavzet odgovor, bo vedno ostalo odprto: Kdo je Jezus iz Nazareta? Kdo je Jezus iz Nazareta zame?"

Da odgovorim na prvo vprašanje, bi lahko segel po besedi teologov, zgodovinarjev, učenjakov; prebral nešteto knjig, člankov; se udeležil srečanj, predavanj, razprav. Vse to mi lahko omogoči, da bolje spoznam osebnost, ki še po 2000 letih ostaja lik, ki ga ljudje sprejemajo in zavračajo, občudujejo in podcenjujejo, ljubijo ali nanj pozabljajo.

Vendar Vam, predragi verniki, ne pišem teh preprostih vrstic zato, da bi Vas povabil, da sežete po zgodovinskih in drugih učenih knjigah in razpravah, čeprav so nadvse koristne, marveč da bi pomagal sebi in vam odgovoriti, kar se da, na drugo vprašanje: Kdo je Jezus iz Nazareta zame. Da bi odgovor olajšali, smo prišli na misel, da ponudimo evangelij po Marku v preprosti žepni izdaji vsem družinam in tistim, ki bi ga zlasti v tem letu hoteli brati in premišljevati.

Vprašanje "Kdo je Jezus zame" se tako ali tako postavlja na vseh straneh Markovega evangelija. To je odločilno vprašanje za krščansko vero, za moje osebno življenje in za zgodovino človeštva. Temu vprašanju je treba dati osebni in svoboden odgovor, ki mora biti sad razuma, spoznanja, svobode in ljubezni.

I. "KDO PRAVIJO LJUDJE, DA SEM?" (Mr 8,27)

Z oznako "ljudje" je Jezus mislil na množico, ki mu je sledila, da bi videla čudeže,

ki jih je delal; da bi poslušala, kar je oznanjal, a ni vstopila v krog njegovih učencev. Ta množica vidi v Jezusu Janeza Krstnika, ki ga je Herod komaj usmrtil, ali pa velikega Elija ali koga izmed prerokov. Pod oznako "ljudje" lahko danes postavimo tiste, ki niso kristjani in pripadajo drugim religijam ali so po kulturni opciji zavestno ateisti ali "laiki". Vsi ti lahko vidijo v Kristusu izredno človeško osebnost, velikega človeka, ki je v zgodovino človeštva vtisnil svojo sled. Med temi "ljudmi" lahko srečamo danes tudi nemalo krščanskih kristjanov, ki jim ni mar, da bi Kristusa bolj spoznali in si ne postavljajo vprašanj o njegovi istovetnosti ter ga imajo sicer za zgodovinsko osebnost, vendar povezano z dogodki izpred davnih 2000 let. To so kristjani, ki imajo krščanstvo za vero, ki je končno enaka drugim religijam, kajti vsaka naj bi imela nekaj dobrega v sebi. Gre za ljudi, ki niso razumeli, da krščanstvo ni eno izmed mnogih verstev, marveč je Kristus, oseba. Gre za množico neprizadetih kristjanov, ki se ne soočajo s Kristusom, ki ne marajo, da bi jih ta človek, rojen pred 2000 leti, vznemirjal. Kako doseči te kristjane, kako jih pretresti, kako jim predstaviti Kristusa, Božjega Sina?

Lahko načrtujemo, razpravljamo in iznašamo najlepše pobude, tudi v naši sinodi, vendar ne bomo dosegli našega smotra, to je ponesi Kristusa oddaljenim bratom, če sami ne čutimo potrebe, da ponovno odkrijemo in doživimo Kristusovo skrivnost; da se dokoplujemo do bolj sveže in ustvarjalne vere, kajti le tako ga bomo mogli svetu oznanjati.

DALJE

BESEDA ŽIVLJENJA

5. POSTNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"ZADNJA POSTAVA JE PRVA..."

Slovenski duhovni pisatelj Branko Bohinc (Franc Sodja) je v svojem kratkem, pesniško občutenem razmišljanju ob štirinajsti postaji križevega pota zapisal: "Sad naših krvavih rok / je položen kot seme / v prekleto zemljo. / Tako se je moralo zgoditi. / Kajti Bog je ljubezen. / Zadnja postaja / je prva: / Kristus je vstal / in z njim rod poveljanih." Kristus, krvavo seme odrešenja, je bil položen v grob: tretji dan je iz groba vstal, tako premagal smrt in nam zaslužil neminljive sadove poveljanih.

Misel na telesno smrt nam (kljub veri v Vstalega) pogosto dela sive lase, manj pa nas skrbi druga smrt, ki je v božjih očeh pa tudi v očeh zdravo mislečega človeka težja: duhovna smrt. Tej smrti bi lahko rekli preprosto sebičnost, zaverovanost vase, življenjski materializem, prizadevanje, da bi čim več imeli. Jezus v današnjem evangeliju pravi: "Kdor ima rad svoje življenje (=hoče čim več iztisniti iz njega), ga bo izgubil; kdor pa sovraži svoje življenje na tem svetu (se ne oklepa stvari, ki ga oddaljujejo od Boga), ga bo ohranil za večno življenje." Apostol Pavel nekje piše: "Kdor živi po mesu, se Bogu ne more prikupiti." Živeti po mesu pomeni ravnati se po nagonih, kakor živijo živali. Mi pa smo že ob zori našega življenja, ko smo bili spočeti pod srcem svojih mater, prejeli božjega duha. Če živimo v skladu s tem duhom, smo resnično živi, živimo v polnosti, sicer le životarimo. Živeti v skladu z božjim duhom pomeni služiti Bogu in ljudem.

Če poznamo evangelij, vemo, kaj je zdravilo zoper smrt. Vprašanje je, če ga tudi uporabljamo. Zdravila imajo namreč to neprijetno lastnost, da so običajno grenka. Zdravilo je: posnemati Jezusa v njegovem trpljenju in smrti. Tako se bo v nas razodelo tudi njegovo življenje že tukaj na zemlji, še lepše pa se bo razcvetelo v večnosti. Temu božjemu duhu so bili poslušni svetniki, "geniji človečnosti", kot jih imenuje pisatelj Alojz Rebula. Božja modrost, ki jo je prvi potrdil Jezus s svojim zgledom, za njim pa naši bratje in sestre, njegovi zvesti učenci, nam pravi: "Treba je umirati samemu sebi, vsak dan sprejemati svoj križ, v sočloveku gledati ljubljene brata in sestro, ne vračati hudega s hudim, delati za mir..."

To je težko in naše bitje se temu upira. Vendar je le to pot v življenje. Bog je vsakega izmed nas ustvaril edinstvenega in neponovljivega. Vsem pa je dal skupnega Vzornika, ki nam kaže pot: Kristusa, ki je premagal smrt. On nam vsak dan pomaga premagovati duhovno smrt. Če je on resnično naše življenje, kot je bil apostolu Pavlu, bo telesna smrt za nas dobiček. Zadnja postaja bo prva.

Ob tem razmišljanju je velikemu nemškemu mislec Romanu Guardiniju iz srca privrela hvaležna molitev: "O Gospod, to je veselo oznanilo, ki si ga prinesel edino ti: da za vsakim velikim petkom pride velika noč, da je trpljenje vir blagoslova in da je smrt le seme novega življenja za vsakega, ki se tebe oklepa. Daj mi, da bom to razumel... V tebi bom čutil, da sem trpljenju dosegel, čutil bom, kako se duša po vsaki hrabri izvojevani uri trpljenja okrepi, kako zasije iz vsake teme, skozi katero smo šli, žarek velikonočne luči."

SONČNA PESEM: MILOST

Sončna pesem je v mesecu februarju posvečena milosti. Navadili smo se že, da je posamezna številka tega lepega lista mladih iz Slovenije iz meseca v mesec posvečena eni tematici. Tokrat je to milost, beseda, ki kristjanom pomeni več kot le to, kar je pod samostalnikom milost vsem znano. Sončna pesem je namreč mesečnik mladih krščanskih izobražencev, ki ima to prednost, da skuša govoriti o velikih življenjskih in verskih resnicah na sodoben in preprost način. Za to so pri reviji zaslužni vsi, velika zasluga pa gre gotovo tudi mentorju mag. Primožu Krečiču, mlademu duhovniku, ki je časnikar

verskega mesečnika Ognjišče in duhovni vodja mladih časnikarjev pri Sončni pesmi. Prav g. Krečič ima v tej številki objavljen intervju, v katerem razglablja o milosti. Dejansko gre za čisto nov pristop do milosti, kakršnega v slovenski krščanski miselnosti še nismo zasledili. Mag. Krečič je namreč med študijem v Rimu posvetil posebno pozornost milosti, temeljnemu božjemu delova-

nju in se pri tem srečal z enim največjih sodobnih teologov, Karlom Rahnerjem, ki je svoje teološko razmišljanje posvetil prav milosti. Sam mag. Krečič v intervjuju pravi, "da ga je zanimalo, kako to področje milosti povezati s celoto krščanskega nauka in kako predstaviti sodobnemu človeku povezavo med božjim delovanjem in človeškim svetom." Mislim, da je ta intervju z mag. Krečičem najboljše, kar smo do sedaj na Slovenskem lahko prebrali o milosti.

Sicer pa je skoraj celotna številka Sončne pesmi posvečena razmišljanju o milosti, saj o njej piše tudi Kristina Vencelj. Tadeja Klun je napisala

uvodnik z naslovom *Mir naš (ne)-vsakdanji*. O spovedi kot o daru odpuščanja piše Tomaž Kete, ki je pri spovedi razmišljanje o maskah. O Disneyevi risanki *Notredamski zvonar* piše Tadeja Kosec, Bogdan Batič pa o srbskem vojnem filmu *Lepe vasi lepo gorijo*. O pesniški zbirki *Mesto in otrok* Aleša Debeljaka je prispevala zapis Dominika Prijatelj. V glasbeni prilogi so note in besedilo dela Bachovega *Matejevega pasijona*, za tem frančiškanska molitev *Prosim, Gospod*, ki jo je uglasbil Janez Briški, notno prilogo pa zaključuje del Bachovega *Janezovega pasijona*. Tokrat se v Sončni pesmi pojavlja tudi ime

naše sodelavke Brede Susič, ki piše o delovanju mladih v ul. Donizetti v Trstu. Jasmina Škvarč je v rubriki *Mi se imamo radi* napisala članek *Kdaj se vname iskrica*, medtem ko Miha Černetič piše o potepanju po južni Italiji, ki ga je organizirala Sončna pesem. V reviji je še precej dobrih člankov, med katerimi omenimo vsaj še zapis o evropskem srečanju mladih v Stuttgartu in Krečičevo razmišljanje o Jezusu, izviru žive vode. Sončna pesem zaključujejo literarni biseri, ki so tokrat vzeti iz del Meše Selimovića.

5

ČETRTEK
13. MARCA
1997

MOLITVENA ZVEZA ZA CESARJA KARLA

Minilo je že 75 let, odkar je umrl zadnji avstrijski cesar Karel. Po njegovi smrti je nastala Molitvena zveza, ki si prizadeva, da bi dosegla razglasitev božjega služabnika cesarja Karla za blaženega.

Zadnji avstrijski cesar, ki je l. 1916 nasledil umrlega Franca Jožefa, je bil globok katoličan in svetniška osebnost in si je med prvo svetovno vojno vztrajno prizadeval, da bi dosegel mir.

Po razpadu monarhije ob koncu prve svetovne vojne so ga z vso družino, cesarico Cito in sedmimi otroki, pregnali na portugalski otok Madeira na Atlantiku. Tam je družina živela v pomanjkanju, tako da je Karel kmalu ošibel in l. aprila 1922 umrl za špansko boleznijo, ko je imel komaj 34 let.

Na Dunaju, v Budimpešti in drugod so ob njegovi smrti imeli maše zadušnice. Dunajska stolnica sv. Štefana je bila nabito polna in množica je napolnila tudi celoten trg pred njo. To je bilo jasno znamenje, kako je bil mladi cesar pri ljudeh priljubljen in spoštovan, priljubljen, kljub temu da so nasprotniki o njem širili slabe govorice.

Že kmalu potem, l. 1925, je bila ustanovljena Molitvena zveza za razglasitev rajnega cesarja Karla za blaženega. Zveza se je naglo širila in si pridobila številne člane, zlasti po Avstriji in Švici. Toda zasedba Avstrije po nemških nacistih v letih 1938-45 je njeno delovanje povsem prekinila. Njena tajnica je sežgala ves arhiv, da ne bi prišel v roke nacistom, ki bi dobili imena članov, in bi pa-

dala življenja.

Nacisti so rodbino Habsburg smrtno sovražili in za njenimi člani razpisali tiralico. Predsednika Molitvene zveze so poslali v Dachau, od koder se ni več vrnil.

Po drugi svetovni voj-

ni se je zveza obnovila že l. 1947 in že na začetku petdesetih let so nastale njene podružnice v Italiji, Nemčiji, Franciji ter na Portugalskem, leta 1957 tudi v ZDA in Kanadi, in zatem v Braziliji in celo v oddaljeni Avstraliji in na Novi Zelandiji. Na začetku šestdesetih let je imela zveza že okoli 32.000 članov.

L. 1964 je Molitvena zveza za cesarja Karla postala cerkvena bratovščina s statutom v škofiji Dunaj, l. 1967 tudi v škofiji Regensburg na Bavarskem in 1970 še v škofiji Freiburg. Njeno središče je danes v spodnje-avstrijski cistercijski opatiji Lilienfeld: Gebetsliga, Zisterzienserstift, A - 3180 Lilienfeld.

Molitvena zveza si prizadeva, da bi s stalno molitvijo in dobrimi deli svojih članov dosegla razglasitev božjega služabnika cesarja Karla za blaženega. Sprejema pa še zlasti sporočila o uslišanjih na njegovo priprošnjo v najrazličnejših potrebah in stiskah. Uslišanja, na njegovo priprošnjo, ki jih vsaj deloma objavlja letno poročilo zveze, gredo v tisoče.

JŠ

EVELINA PAHOR - SVETEL ŽENSKI LIK

METKA KACIN BELTRAME

V marcu, ko praznujemo dan žena in veliko slišimo in beremo o tej ali oni pomembni ženi, se mi zdi zelo primerno, da se ustavimo ob svetlem liku Eveline Pahor, velike Slovenke in vse premalo poznane kulturne delavke.

Prav je, da se spomnimo, kje vse se je Evelina udejstvovala in se tako poklonimo njenemu spominu.

Ta prijazna, vedno prijetljiva, vedno razpoložena gospa je mladini pričela posvečati svoje moči zelo zgodaj. Že v letih, ko je bil v Trstu škof Alojzij Fogar, je sodelovala v kroških katoliških akcijah, bila izbrana kot predsedujoča pri veroučnih tekmovanjih in za to svoje delovanje prejela od g. škofa pri lepi slovesnosti v škofijski kapeli misijonski križ. V tistih letih je po opravljenih tečajih bila katehizirateljica za osnovnošolske otroke. Ta srečanja so se vrstila ob nedeljah popoldne.

Svojo službo - bila je učiteljica - je Evelina opravljala z vedrino srca in z velikim čutom odgovornosti; svojim učencem je nudila veliko več od predpisanega in bila marsikomu izmed njih tudi v odločilno psihološko pomoč.

Pomembno in bogato je bilo njeno prosvetno udejstvovanje, prav tako njeno publicistično delo. Že v Košani je 15. oktobra 1944. leta priredila ob 100-letnici rojstva Simona Gregorčiča slovesnost, na kateri je simbolno imenovala šolo po pesniku. V naslednjih letih so sledile številne druge, zlasti šolske prireditve.

Ob 100-letnici smrti sv. Metoda je s 60 sodelujočimi organizirala dramski prikaz Blagovestniki z Vzhoda, pri katerem je sodeloval tudi pevski zbor z Mačkoli. Delo je bilo zaigrano na Repentabru in nekajkrat v Sloveniji: v Hrenovicah, na Komendi in v ankaranski cerkvi.

Njeno sodelovanje na tržaškem radiu se je pričelo junija leta 1945, ko je s šolarčki zaigrala prizor Vrnitev, ki ga je sama napisala. Na radiu Trst A je potem vrsto šolskih let vodila uspešno in odmevno oddajo Rišimo skupaj: vse oddaje, ki so bile obogatene z otroškim petjem, je sama

napisala in izvedla s svojimi šolarčki. Svoje likovne izdelke so nato učenci pošiljali na radijsko postajo in po vsaki oddaji so bili trije najboljši izdelki nagajeni. Sodelovali pa so tudi na raznih mednarodnih natečajih za najboljše risbe: njen učenec iz Briškov je na primer na tekmovanju v Forte dei Marmi dobil zlato odličje.

Na radiu Trst A je pod psevdonimom Evelina Ambrožič - ta je bil namreč deklški priimek njene mame - komentirala odlomke iz del naših velikih mož: A.M. Slomška, F. S. Finžgarja, Prežihovega Voranca, Ivana Preglja, Borisa Pahorja itd.

Veliko je pisala za otroški list Pastirček. Zanimive teme njenih številnih prispevkov so vzbujale v malih bralcih veliko zanimanje. Prav tako je bila prisotna v Trinkovem koledarju, v Mohorjevem koledarju in v Ekumenskem zborniku.

Prav pa je tudi, da ne gre v pozabo primer junaštva, ki ga je bila rahločutna Evelina sposobna. Ko je bil leta 1944 njen brat Boris v esesovskih zaporih v Trstu in so nemški okupatorji obesili enainpetdeset talcev v ulici Ghega, je nekdo prišel na stanovanje v ul. San Niccolò povedat, da je med obešenci tudi plavalasi fant podoben Borisu. Evelina, ki je bila takrat stara nekaj čez dvajset let, ni oklevala - predvsem zaradi mame, očeta in mlajše sestre. Stopila je na tramvaj št. 6, ki je peljal po ulici Ghega proti Barkovljam, in motrila obraz vsake izmed obešenih žrtev. Njenega brata ni bilo med njimi. Vrnila se je domov in starše in sestro v tem pogledu pomirila.

Za svoje delovanje na šoli v letih 1943-45 je prejela priznanje Republike Slovenije. Za njeno dobroto in za vse njeno bogato kulturno udejstvovanje v povojnem času pa naj ji gre naša žal postumna zahvala.

I. Uvodna glosa ZAMEJSKA MULTIKULTURNOST IN SE KAJ

ALEKSIJ PREGARC

Pravijo, da je pri nas pravi čas za oglašanje, da je oglašanje zdravilo, da je to splošna preventiva proti bolezni, za katero sumiš, da je lahko tudi epidemija. In bolna fantazmagorija o "multiveljavnosti" naše kulture, ki se kakor vodni krogec širi v jezercu (ali v mlaki?) širše evropske multikulturne pojavnosti, spada že v endemiološki oddelek; moramo jo potisniti tja, da ne bo nekoč potrebna terapija s hudimi stranskimi učinki. Predpisana morebitna kontraterapija nam tedaj res zna uničiti naše še kar zdravo telo - na narodno telo mislim.

Zaenkrat kaže, da smo samo malo astmatični, zakaj ihtavi smo bili do zasoplosti, zasoplost pa nam je povzročilo dodatno tekanje od lekarne do lekarne, v katerih so nam ponujali znana in preizkušena zdravila, vendar v glavnem z zapadlim rokom uživanja.

In pojavila se je astma... Kolikor se je lahko pozdravi, bi bilo pametno, da zanj preizkusimo domača zdravila zelišč, ki jih je svojčas staknila vsaka ženička med škedenjem in Botačem, od morske obale do izvira in še povprek. Po učinkovitosti nič ne zaostajamo za onimi, izdelanimi v laboratorijih, le da nimajo tako zvenceh in zagonetnih imen; včasih tudi ne škoduje kak ustrezen latinski izraz zanje, mora ga pa poznati tudi drugorodni lekarnar, če ni več našega jezika, a hoče izdelek vseeno prodati. Upati je le, da bo do nas pošten, če želi, da dalj časa bolehamo, zakaj mrtvi ne potrebujemo zdravil.

Toda prepustimo tujega lekarnarja njegovi usodi in pogledimo, kakšna zdravila nam naši nekateri vrhunski izvežbani (piščiči) bolničarji ponujajo. Na priporočenih receptih se podpisujejo Gelner, Anthony, Smith, Anderson, Walzer... s tako natečkanimi arcnijami, da

mora naš preprosti človek, zlasti tisti iz "srednjega in mlajšega rodu", vključno s predavatelji in slušatelji slovensčine, kateri - po mnenju enega od piscev - sejejo iz tipično negativnega transferja porojeno kulturno in jezikovno konfuzijo, nujno v laboratorij konfuznega stimulant. Oh, utopična in nedosegljiva "evropskost"! Bajje se nanjo pripravljamo tudi s postkomunističnimi "odprtimi jedri", pa tudi z nekakšnimi Kristusovimi vojskarji namesto z Odršenikovo odrešujočo ljubeznijo! V glavnem gre tu za lahkotno nasilje posameznikov ali ozkih krogov ljudi, pred katerimi mora kmavo (zanje-neuko) ljudstvo odviti rdečo preprogo, da se ti izbranci sprehodijo po njej zaradi lastne samopromocije: pravi praznik mistificirane kulture, ki jo dobro plačani uslužbenci medijev nekritično beležijo. Ljudi pa vedno manj. Seveda, če pa hočemo preprosto uporabništvo tega pojava tudi laboratorijsko obdelati, kar nam že celo stoletje "pristni" domači laboranti vsiljujejo!

Zadnji izdelek je multikulturnost! Nič nimam proti poskusom posameznikov, če je to vredno pozitivnega posnemanja, vendar naj ti že vnaprej ne zagotavljajo globalne rešilne formule... Med nami so ponesrečeni poskusi odprli take travme v narodovi duhovnosti, da je sedanja astma še kar sprejemljiva; zato so previdnost, treznost, predvsem pa pokončnost in pogum (prejemamo za to težke milijarde!) najboljša garancija za blažitev sedanje faze bolezni.

Za multikulturnost sem tudi sam. Kakšen je bil njen razvoj in kako sem jo s svojim skromnim znanjem skušal uveljaviti, pa v naslednjih prispevkih.

ROMAN KOT PRVOVRSTEN VODIČ ZA SPOZNAVANJE DUHOVNE PODOBE TRŽASKE- GA (IN ITALIJANSKEGA) NACIONALISTIČNEGA ZAKOTJA (9)

MILAN GREGORIČ

KAM ZDAJ IN KAKO NAPREJ?

Skupaj z avtorjem romana se lahko na koncu tudi mi vprašamo, "kako to, da je lahko Italija, v dobrem in slabem, tako hitro obrnila naprej svoj list zgodovine, Trst pa tega ne more in ne more...?" Saj je tudi v Italiji, takoj po vojni, pri polaganju računov za prestano gorje pod fašizmom, bilo pobitih ali izginilo neznankam več deset tisoč ljudi. Eden

od možnih odgovorov bi gotovo lahko bil v tem, da po naključju nesrečnih okoliščin pač zlo fašizma nikoli ni bilo poraženo do kraja. Ni bilo niti Nürnberga, niti nobenega Brandta, ki bi položil venec na množična grobišča žrtev fašistične soldateske, od Etiopije, prek Grčije, Črne Gore pa vse tja do ljubljanske kotline. Storjeno zlo je tako izginilo iz kolektivnega spomina in na njegovo mesto je vstopil zlagan mit o Italiji kot žrtvi oz. mit o nezadoščeni krivici. Tako si je Italija zredila kačo na prsih, ki je kmalu začela sikati svoje strupene pike vse naokoli. Problem je že tako resen, da uhaja iz rok tudi uradnemu Rimu, saj postaja očitno, da ima tudi sedanja levosredinska vlada vezane roke in zelo omejen prostor za kak zasuk v politiki do nas. Če je do njega prišlo, je prišlo predvsem pod pritiskom Amerike, ki se očitno mnogo bolj zaveda nevarnosti tega dogajanja, kar je Romano Prodi po vrnitvi iz Washingtona tudi priznal. Zato se mora najprej Italija vprašati, doklej še si bo gojila kačo na prsih? Kdaj bo zmogla svojega Brandta, ki se bo dostojanstveno poklonil gorju, ki ga je povzročila svetu in ki bo zmogel tudi javno in

na glas priznati, kdo je bil najprej in največja žrtev zgodovine na teh tleh. Kajti, če tega ne bo zmogla, bomo prej ali slej žrtve spet vsi skupaj.

In ali smo tudi mi, na tej strani, sploh že zreli za pravno dejanje z našo sosedo? Smo res v stanju odkrito in javno priznati naše črne madeže? Kajti tudi to je eden od pogojev za katarzo in spravo, tako znotraj nas kot do sosedov. In zaradi tega priznanja epopeja odpornosti ne more izgubiti niti trohice svoje veličastnosti. Kvečjemu se lahko znebi navlake, ki nima z njo nič skupnega. Zakrknjen molk o tem obdobju naše zgodovine pomeni bežanje od lastne odgovornosti in hkrati nastavek za novo zlo. Kot pomeni nastavek za novo zlo tudi strupeni molk o črnih madežih fašizma na drugi strani. In to zlo se pred našimi zaprepadenimi očmi že bogato koti ter grozi, da nas bo njegova spirala vsak čas potegnila v svoj brezkončni vrtinec. Tako bo tudi pogumno in dostojanstveno dejanje Sirovicha odjeknilo v prazno.

KONEC

BOGATA PRVA ŠTEVILKA MLADIKE V LETU 1997

Zamejski bralec je v prejšnjih dneh lahko kupil prvo številko revije Mladika v letošnjem letu.

Razen naslovne platnice je grafična oblika revije ostala nespremenjena. Uredniki nadaljujejo z nagradnimi vprašanji, ki zadevajo naslovno fotografijo. Tudi tokrat je tako, kdor pa bo odgovoril pravilno, bo prejel knjižni dar.

Skoraj praviloma so Mladikini uvodniki nepodpisani, saj so sad truda celotnega uredništva. Tokratni uvodnik ima naslov *Preteklost... in nova pričakovanja*, obravnava pa sedanji trenutek Slovencev v Italiji po zlomu Tržaške kreditne banke in t.i. organiziranega gospodarstva. Mladika med drugim ugotavlja, da kljub hudim udarcem "naše obzorje ni tako črno, kot se na prvi pogled zdi, tudi zato ne, ker ni vse odvisno od materialnih sredstev, prispevkov in reševalnih posegov". Na političnem področju se končno začne uveljavljati opcija skupnega predstavnštva Slovencev v Italiji. Primorski dnevnik pa, ki je postal last skupne zadrage, bo moral postati izraz vseh. To se pravi, da bo moral na dogajanje v manjšini gledati "ne več z ideološkimi očmi, pač pa s stališč koristi celotne manjšinske skupnosti. Če prej nismo prenašali komentarjev po vzorcu nevrščene titoizma, zdaj ne bomo pristajali na posiljevanje z obvezno multikulturalnostjo, ki postaja za nekatere že alibi za beg iz naše stvarnosti."

Uvodniku sledi pismo misijonarke Marije Sreš, ki deluje v Indiji, zatem je objavljen govor, ki ga je imel predsednik Slovenske prosvete Marij Maver na letošnjem *Slovenija Partyju* v Slovenskem kulturnem klubu. Zora Tavčar je v rubriki *Slovenici za danes* intervjuvala zdamskega Slovenca dr. Andreja Bajuka iz Argentine, ki predstavlja *Medameriško banko* za raz-

voj v Parizu. Bruna Pertot nadaljuje s svojim literarno navdahnjenim opisovanjem domačih rastlin in zelišč (tokrat piše o *Cucurbiti pepo* - o buči). V rubriki *Iz arhivov in predalov* se Ivo Jevnikar zopet posveča vprašanju primorskih padalcev, ki so jih zahodni zavezniki med 2. svetovno vojno poslali v Slovenijo. Objavljeni sta še dve literarni oceni Martina Jevnikarja, bralci si lahko preberejo tudi poročilo o delovanju knjižnice Dušana Černeta. Prisotne so še tradicionalne rubrike *Mogoče vas bo zanimalo vedeti*, *da, Antena* in *Čuk na Obelisku*.

Na osmih barvnih straneh je tudi tokrat skupaj z Mladiko izšla njena mladinska priloga *Rast*. V uvodniku z naslovom *Čas sanj in idealov je mimo* avtorica Neva Zaghet ugotavlja, da v tem času Slovencev potrebujejo "več samozavestnega in zavzetega truda »delavnih ročic«, čim več zaupanja v svoje zmogljivosti in čim manj pričakovanja prihoda kralja Matjaža, ki bo v našem imenu rešil vse naše težave." V prilogi je precej prostora posvečenega vprašanju Primorskega dnevnika: o tem razmišljata Breda Susič in Peter Černic v rubriki *Agora pod lipo*. Oba se med drugim ustavljata tudi ob izjavi županov tržaške pokrajine (tudi slovenskih), naj bi v prihodnje Primorski dnevnik posvečal tudi nekaj prostora italijanskim bralcem, in sta do nje zelo kritična (dnevnik naj bo slovenski). Sicer je v tej Rasti objavljenih več razmišljanj, ocen in prispevkov o mladinskem delovanju v zamejstvu.

IŽ

OTROŠKI ZBOR LADJICA

V SODELOVANJU
Z VRTCEM IZ DEVINA
vabi na

DAN STARŠEV

na sedežu devinskih zborov
v soboto, 15. marca, ob
19. uri.

REVIJA "ZGODOVINA ZA VSE"

BREDA SUSIČ

Naj omenimo, da je bil v reviji objavljen tudi članek tržaške zgodovinarke mag. Marte Verginella, in sicer eno poglavje iz njene raziskave *Ekonomija odrešenja in preživetja*, ki je pred kratkim izšla tudi v knjižni obliki. V naslednji številki pa bo objavljen članek Petra Rustje o slovenskih plesih na Tržaškem pred prvo svetovno vojno.

Vse številke revije vsebujejo v svojem prvem delu celovito vrsto zanimivih in sočnih člankov o najrazličnejših dogodkih in temah, ki jih piše življenje. Revija pa vedno vsebuje še dva sklopa člankov. V enega spadajo teoretiški članki o zgodovinopisju, v drugega pa recenzije zgodovinskih knjig.

Revija izhaja dvakrat na leto. Ker je začela izhajati leta 1994, je izšlo že šest zvezkov. Uredniški odbor pa se žal spopada s celovito pro-

Andrej Studen (Foto Kroma)

blemov, saj ministrstvo za kulturo namenja reviji zelo nizko podporo, tako da si mora pomagati s prispevki raznih drugih ustanov (ena izmed teh je npr. študentska organizacija univerze v Ljubljani - študentje imajo zato pri nakupu revije posebno ugoden po-

pust) in sponzorjev. Toda to omogoča reviji le golo preživetje, kar pomeni, da so njeni sodelavci entuziasti, ki delajo brez honorarjev. Poleg tega pa monopolne založniške hiše onemogočajo normalno distribucijo revije, tako da je v večini slovenskih knjigarn ne dobimo. Revijo se da kupiti le v kaki alternativni ali študentski knjigarni, na univerzi ali preko naročilnice. Razlog za tako stanje pa je po mnenju Andreja Studena tudi v tem, da revija oz. njen pristop do zgodovinopisja še ni bil sprejet s strani akademskega oz. uradnega zgodovinopisja.

Revija *Zgodovina za vse* pa je med ljudmi zelo dobro sprejeta. Posebno navdušeni so učitelji in profesorji, ki jo uporabljajo kot šolski pripomoček pri poučevanju, saj jim pomaga pri tem, da šolsko snov približajo učencem in dijakom. Ker ima vsak objavljeni članek tudi daljši povzetek v nemškem jeziku, je revija brana tudi drugod po svetu. O njej so se že pohvalno izrazili nemški in avstrijski zgodovinarji, kar daje reviji še poseben ugled.

SEDMA ŠTEVILKA PASTIRČKA

Pred kratkim je prišla našim malčkom v roke sedma številka njihove priljubljene revije *Pastirček*. Lepo oblikovana revija ima tudi na tej številki 51. letnika nevsakdanjo sliko Michaila Škabarja, ki označuje letošnji letnik. Sicer pa je tudi tokrat *Pastirček* tiskan na naravi prijaznem papirju, kot piše na platnicah. Janez Povše je tokrat napisal pesmico *Tisoč obrazov srca me obdaja*, sledita dve strani risb na temo *Prišla je pomlad in Zvonček*, ki jih je pripravila dolgoletna ilustratorica Danila Komjanc. Tokrat je pripravila za naše malčke tudi načrt, kako lahko iz papirja zgibajo zvončkov cvet...

Velikonočno jagnje je podnaslov stalne rubrike *Iz knjige življenja*, ki jo pripravlja urednik g. Marjan Markežič in v njej na nevsakdanji način malčke uči evangelija. Zora Saksida končuje *Zgodbo o treh inkah*, medtem ko je Ivanka Zavadlav napisala pesmico *Tonček in zima*. Na naslednji strani imajo mladi bralci narisano družinsko drevo, na katerega morajo vpisati imena svojih družinskih članov in sorodnikov. Mariza Perat začne v tej številki zgodbo *Lutke*

v mestu šviga-švaga. Sledijo tri pesmice, prva o semaforju Zlate in Jožeta Volariča in nato še pesmici z naslovom *Akrobatka* in *Vljudni snežak* Vojana Tihomirja Arharja.

Pastirček je bil tokrat na obisku v osnovni šoli Karla Široka v Trstu; s sliko in besedo predstavlja tamkajšnje učence in njihovo šolo. Glasbenica Marja Feinig je tokrat v glasbeni rubriki na dveh straneh pripravila pesem o kavici Janeza Bitenca in napisala, kako se lahko stekleničke uporabljajo kot piščali. Prek igre uspe Marji malčke navdušiti za glasbo. Ljuba Smotlak tokrat piše o mamicah, dojenčkih in še čem. Njena rubrika je izrednega pomena, saj se Ljuba Smotlak zelo zavzema, da bi naši primorski narečni izrazi ne šli v pozabo. Tokrat predstavlja vrsto narečnih izrazov, ki so jih naše babice uporabljale za pleničke in druge stvari pri otrocih. Barbara Rustja ima v *Pastirčku* prijetno rubriko z naslovom *Superkuharhari svetuje*; tokrat malčke uči, kako se napravi bogato obloženo kruhek. *Pastirčkova* pošta je tudi tokrat bogata, saj vanjo pišejo otroci iz vsega zamejstva. Urednik jim rad objavlja zapise in tudi risbe. Tokrat je pošte za zelo polnih in zanimivih devet strani. *Pastirčka* zaključuje tudi tokrat pesem o Veliki noči, ki jo je napisala Ljubka Sorli, uglasbil pa Ivo Bolčina. Na zadnji strani je še *Pastirčkovo* razvedrilo za najmlajše.

-JUP-

ŽENSKI LIKOVNI SVET

SAŠA QUINZI

V sredo, 12. februarja, so v prostorih Pokrajinskega muzeja na goriškem gradu odprli razstavo *Slikarke v Gorici in deželi med 19. in 20. stoletjem*, posvečeno ženski likovni ustvarjalnosti, taki, kot jo lahko najdemo na Goriškem in v deželi od simboličnega leta 1830, ko je na *Prvi tržaški razstavi* lepih umetnosti prvič javno sodelovala ženska, vse do današnjih dni.

Iztočna točka razstave je leto 1935, ko je takratni Muzej odrešnja povabil umetnike iz dežele, naj poklonijo delo v počastitev goriške-

ga futurista Pocarinja: med dvaintridesetimi slikarji je bilo kar osem žensk.

Med slikami prevladujejo predvsem portreti, skoraj neizbežna zvrst od prejšnjega stoletja dalje za vsakogar, ki si je želel izoblikovati na domu zasebno galerijo prednikov, kot tudi za vse javne ustanove, ki so s tem proslavljale svoje ugledne člane (portreti Amalie Glanzman). Seveda pa ne manjka obrazov, ki se izmikajo tej uradni namenskosti in v katerih je izpostavljena bolj osebna, lirčna ali rahlo melanholična plat (A. Cerne, *Odse-*

vi, 1936). Veliko je tudi mestnih vedut in krajinskih slik, ki izhajajo iz impresionističnega izročila slikanja na odprtem, z živimi, čistimi barvami, na katerega so cepljene secesijske novosti (E. Galli, *Münchenski ambient*, 1922; španske krajine Argentine Cerne). V primerjavo pa se ponujajo novejši krajinski izseki z vodenimi barvami Cecilie Seghizzi in Elde Casasole - obe sta se izučili pri Tonciju Fantoniju - v katerih prevladuje lirčen pristop. Posebna mesta zasedajo v sklopu razstave še Leonor Fini s svojimi slikarskimi vizijami, Lilian Caraiian, ki se je navdihovala pri Kleeju, in pa izrazito eksperimentalna dela Miele Reine.

Razstava sama, ki je kljub naslovu nastala v skopih dveh mesecih,

daje bolj vtis nekakšne galerije slikark - predstavljenih jih je kar devetnajst - v katerih se jasno odražajo likovni referenti njihovega časa in prostora: mnoge so se namreč izoblikovale v večjih kulturnih centrih Italije (Benetke, Rim, Milan) kot tudi Evrope (Pariz, Dunaj, München), vselej pa so ostale zveste lastni govorici, ki je bila v večini primerov vezana na manj skrajne slikarske pobude.

Slike so na ogled vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 10. do 18. ure, na voljo pa je tudi katalog s priloženimi študijami. Naj spomnimo še, da je vstop za osebe nad 65. in pod 12. letom starosti prost.

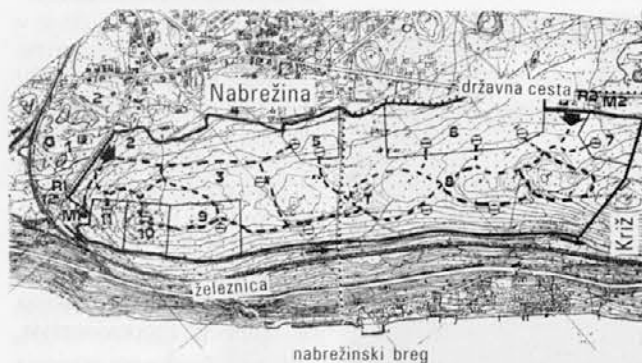

PREDSTAVITEV FAVNISTIČNEGA PARKA

ZANIMIVA POBUDA JUŠOV IZ
NABREŽINE IN KRIŽA

ERIK DOLHAR

V ponedeljek, 10. t.m., sta jusa iz Nabrežine in Križa v tržaški Trgovinski zbornici predstavila okvirni načrt favnističnega parka Ressel.

nabrežinski breg

Park naj bi se raztezal med občinama Trst in Devin-Nabrežina; izdelal ga je zoolog dr. Franco Perco. Gre za prvi projekt, ki živo posega v ohranjanje in različno koriščenje teritorija ob spoštovanju narave in ljudi, ki tu živijo. Kot je povedal predstavnik nabrežinskega jusa dr. Nevo Radovič, želi biti favnistični park sodobna inačica tovrstnih evropskih rezervatov, pri katerih ima glavno besedo domače prebivalstvo, največja pozornost pa mora biti seveda namenjena zaščiti okolja. Dr. Perco je podrobneje opisal značilnosti svojega načrta. Območje 80 hektarov med Nabrežino in Križem ter med železnico in državno cestro št. 12 (na sliki) naj bi ogradili z visoko mrežo, tako da bi lahko v notranjost rezervata spustili deset vrst divjih živali, od volka do srnjakov in celo evropskih bizonov. Obiskovalci bi plačali 5.000 lir vsotopnine in se nato mirno sprehajali po stezah znotraj parka, kjer bi se lahko neposredno srečali z vrstami živali pa tudi obiskali razne strukture, kot bi lahko bila reprodukcija stare kraške domačije. Izbira imena gozdnega inženirja, Čeha Josefa Resslera, izumitelja la-

dijskega vijaka, je padla zato, ker je bil tipična evropska osebnost, saj je doštudiral v Avstriji, živel v Trstu, kjer je bistveno prispeval k posaditvi borovih gozdičev na Krasu, umrl pa je v Ljubljani.

Na tiskovni konferenci so pobudniki poudarili, da bi moral naturalistični turizem prinesiti gospodarske prednosti avtohtonemu prebivalstvu, kar je posebno pomembno za tržaški Kras, kjer je žal že preveč nekoordiniranih in nerenabilnih pobud, ki so okolju škodljive. Tradicionalno izkoriščanje okolja s stezami ne prinaša dobička in je potencialno škodljivo za naravne dobrine, ki bi jih želeli v tem parku ovrednotiti. Navidezno sodobni sistemi, kot so lahko nekateri kmečki turizmi, so odtujeni od družbenega in naravnega okolja in lahko omogočijo nove oblike urbanizacije. Nova pot je lahko v ustanovitvi t.i. "atraktivnih postaj", ki so dobičkonosne, vključene v enoten načrt in med seboj fizično in kulturno povezane. Realizacija parka Ressel naj bi stala od 750 do 1500 milijonov lir, dobiček ob popolnem obratovanju pa naj bi znašal nekaj stotin milijonov letno.

ILLY POTRDIL ODSTOP:
VOLILI BOMO 27. APRILA

Od četrta, 6. marca, Riccardo Illy ni več župan občine Trst.

To je potrdil prav tisti dan na množično obiskani tiskovni konferenci v prostorih hotela Duchi D'Aosta. Najbrž bodo občinske volitve že 27. aprila, saj se je že pričel zakonski postopek za razpust občinskega sveta, ki ga mora z odlokom potrditi predsednik republike do 15. marca. Do izvolitve novega občinskega sveta in odbora bo občino vodil dosedanj odbor s podžupanom Robertom Damianijem na čelu.

Po Illyjevem mnenju ni bilo več pogojev, da bi ostal na svojem mestu. Občinski svet naj bi se namreč ne znal obvladovati. Če bi se tako stanje nadaljevalo, bi bilo delovanje uprave in izvajanje njenega programa onemogočeno. Poleg tega, je še dejal Illy, se je volilna kampanja (redne občinske volitve bi morale biti jeseni) dejansko pričela že decembra lani, s svojo odločitvijo pa je tudi želel prihraniti občanom predolgo in mučno volilno kampanjo.

Bivši župan je delovanje svoje uprave ocenil pozitivno in naštel vrsto stvari, ki so bile že izvedene ali pa so na tem, da se jih izvede oz. dokonča. Tako je npr. na področju kulturne dejavnosti in ponudbe Trst dosegel peto mesto v Italiji, delovanje občine je postalo učinkovitejše, ponudba otroških vrtcev se je povečala itd., prav pred kratkim pa je prišlo do podpisa dogovorov, ki omo-

Bivši tržaški župan Riccardo Illy med tiskovno konferenco, na kateri je potrdil svojo odločitev o odstopu (Foto Kroma)

gočata preustroj in rešitev škedenjske železarne in tržaškega arzenala (temu dogodku je tržaški dnevnik *Il Piccolo* dal zelo velik poudarek).

V Trstu se tudi oblikuje nekakšna občinska lista, ki si prizadeva za ponovno Illyjevo izvolitev za župana. Če ga bodo predstavniki te liste skupaj s predstavniki dosedanje večine (v bistvu koalicijske Oljke) prosili, da kandidira, bo v to privolil. Vsekakor si bo Illy po vsem sodeč

še naprej prizadeval pritegniti v svoj tabor del desne sredine. Pri tem ga opogumlja tudi dejstvo, da si je veliko simpatij pridobil tudi pri volivcih desnosredinskih političnih sil.

Če in koliko se bo Illyju to posrečilo, je še neznanka, vendar bomo morali tržaški Slovenci pozorno spremljati razvoj dogodkov in si prizadevati, da pride do izraza tudi naša problematika. V tem

smislu pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti v krajšem sporočilu pravi, da bi na prihodnjih občinskih volitvah Slovenci morali "nastopati še bolj strnjeno, v duhu in po želji naših ljudi in kot zahteva tudi naš interes. Če bomo nastopali na skupnih stališčih, se bomo tudi lažje pogajali z ostalimi vsedravnimi strankami in bomo vplivali na kandidate ter na njihove programe. Zato se je Slovenska skupnost pripravljena soočiti z vsemi slovenskimi komponentami v vsedravnih strankah, da bi razmislili o izoblikovanju »slovenske Oljke«.

ŠOLA V NARAVI

ČUDOVITI SVET
FOSILOV

Pred kratkim so bili dijaki naših višjih srednjih šol na raznih "zelenih tednih" v Sloveniji in na Koroškem. Objavljamo prispevek enega izmed le-teh.

Mnogi so prav gotovo že slišali za izraz *trilobit*, četudi pomen te besede ni ravno znan vsem. Gre za neke vrste žival, ki je živel pred tristo milijoni let, katere ostanke lahko zasledimo še danes med fosili. Za nas Slovence je zanimivo ravno to, da so veliko število ostankov teh živali odkrili v okolici Jesenic ob vznožju Karavank.

Prav tale zanimivost je pritegnila dijake prvih treh B razredov znanstvenega liceja F. Prešeren, da smo se udeležili petdnevnega bivanja v Javorniškem Rovtu v domu Trilobit. V ponedeljek, 17. februarja, se je tako za nas začel nekakšen "zeleni teden", ki pa sploh ni bil zelen, saj je vsem znano, da so Karavanke v tem mesecu še prekrte s snegom.

Javorniški Rovt je področje nad Jesenicami ob vznožju najvišjih slovenskih vrhov, kot sta Stol in Golica. Daleč smo bili od onesnaženih Jesenic in daleč od avtomobilskega hrupa, tako da smo se v teh petih dneh naučili svežega in čistega zraka ter uživali v gorskem miru. Kot dopolnilo vsej tej lepoti pa je bilo majhno umetno jezero pred domom, po katerem smo navdušeno veslali na kanujih. Naš dom je bil lepo opremljen, tudi naši mentorji, ki so nas vodili na pohode ter nam razlagali o gorskem življenju, so bili prijazni in nam zelo naklonjeni. Ker sem že omenil pohode, bi rad pouda-

ril, da to niso bili navadni pohodi, saj smo kar gazili po snegu ter se nato z majhnimi plastičnimi snežnimi lopatami spuščali proti domu.

Popoldne so nam mentorji Jože, Rok, Irena in Tomaž razlagali o vozlih, o strupenih živalih, prvi pomoči v hribih ter o fosilih; sami smo namreč poskušali odkriti v kamnih ostanke živali in res je, da nam je to tudi uspelo. Tudi za večerno animacijo je bilo poskrbljeno, saj je bil v domu neke vrste mini disko.

Enkratno doživetje za vse nas pa je bil gotovo nočni pohod: v popolni temi smo se napotili proti bližnjemu griču, ob vznožju katerega smo v krogu zapeli in preživeli tako nepozaben večer.

V petek, na dan odhoda, smo žalostno pripravljali nahrbtnike, saj nam je bilo res žal, da moramo zapustiti tako čudovit kraj. Sam sem v teh dneh tudi v samoti posedal na kaki skali za domom in dobesedno poslušal tisti gorski mir, ki ga je pri nas skoraj nemogoče uživati. Samo v tem miru se človek lahko sprosti in pozabi na vsakodnevne skrbi, četudi žal le za kratek čas.

Za vse nas je bilo pomembno tudi dejstvo, da smo bili prvi dijaki iz zamejstva, ki smo preživeli teden v naravi v Sloveniji (poleg ostalih skupin našega liceja, ki so v istem času odšle v Rakov Škocjan, v Bohinj in v Libelice na Koroško).

Upam, da se nam bo taka možnost predstavila tudi naslednje leto.

- DEAN REBECCHI
3. B RAZRED ZNANSTVENEGA
LICEJA FRANCE PREŠEREN

PRIMORSKA POJE TUDI
NA TRŽAŠKEM

V petek, 7. marca, se je s koncertom v športno-kulturnem centru v Zgoniku tudi na Tržaškem začela že 28. zborovska revija *Primorska poje* 97. Zgoniški koncert sta organizirala društvo *Rdeča zvezda* in *Zveza slovenskih kulturnih društev*. Na začetku sta prisotne pozdravila zgoniška županja Tamara Blažina in predsednik ZSKD Ace Mermolja.

Petkov koncert so oblikovali ženska pevska skupina *Resa* iz Ilirske Bistrice pod vodstvom Silvane Gombač,

ženski zbor Društva upokojencev iz Ajdovčine (na sliki) pod vodstvom Stanka Benka, moški zbor *Kras* iz Opatjega sela pod vodstvom Pavla Pahorja, dekliški zbor *Amadeus* iz Pivke pod vodstvom Maksimilijane Čančula in mešani zbor *Stanko Premrl* iz Podnana pod vodstvom Loredane Sajovic. Zadnji trije zbori so tudi prejeli priznanje za nastop na tekmovanju radijskih posnetkov lanske *Primorske poje*.

PREDAVANJE V KLUBU PRIJATELJSTVA

KAJ NUDIJO SOCIALNE
USTANOVE V TRSTU

Klub prijateljstva je v sredo, 5. marca, priredilo v svojih prostorih v ul. Donizetti srečanje o uslugah in storitvah, ki jih nudijo socialne ustanove v Trstu. Udeležencem (bolje rečeno udeleženkam) je spregovoril socialni delavec Ivan Buzečan.

Predavatelj je najprej orisal splošno strukturiranje socialne pomoči in ustanov, ki so za to odgovorne, ter področij, na katerih delujejo. Nato je obširno spregovoril o socialnih uslugah, ki jih lahko razdelimo v tri kategorije: v pokojninske, zdravstvene in občinske. Buzečan je tako naštel najpomembnejše pokojninske zavode in njihovo delovanje, podal je sliko organizacije zdravstvene oskrbe na Tržaškem in naštel vrsto uslug, ki jih nudi tržaška

občina na socialnem področju: npr. službo socialnih delavcev, domove za ostarele, podpore za brezposelne, hitro telefonsko pomoč idr. Za podelitev teh uslug imajo kot osnovo socialno pokojnino. Buzečan je pri tem omenil tudi informativno službo za socialne storitve ter urad za odnose z javnostjo pri tržaški občini.

Med razpravo je bila med drugim poudarjena potreba po ustanovitvi slovenskega doma za ostarele. Predavatelj je k temu dodal, da je med Slovenci precej individualizma in premalo solidarnosti. T.i. "voluntariat" (prosto voljno delo za potrebne) je npr. med Italijani zelo razširjen, med Slovenci pa ni o njem ne duha ne sluha.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAŽENECV

RAZSTAVA GRAFIK IN AKVARELOV EDIJA ŽERJALA

V ponedeljek, 10. marca, so v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v Trstu odprli razstavo grafik in akvarelov Edija Žerjale. (Odprijo je nato sledilo predvajanje diapozitivov Sonje Gregori in Franke Slavec o Namibiji).

V Peterlinovi dvorani in v mali dvorani v DSI je razstavljenih 30 del, 15 grafik in 15 akvarelov, nastalih v zadnjem desetletju. Gre v bistvu za ponovitev Žerjalove razstave, ki je bila v Tolmini od 29. novembra do 31. decembra lani.

Žerjala je predstavil umetnostni kritik Marko Vuk, ki je za katalog tolminske razstave med drugim takole napisal: "Tržaški likovnik je eden tistih ljudi, ki mimo kraških gmaj, gozdičev, zidičev in starinskih vasi ne gre neprizadeto, temveč sluti lepoto in zanimiv slikovni motiv tudi v patini sivkastega kamena, v dotrajanih zidovih in ometih, v arhitektonski urejenosti kraških vasi in domačij, v barvnem razkošju jesenskega gozda." V Žerjalovih grafikah se pred gledalcem razvija "zanimiv in nekoliko skrivnosten svet kraških kolon, starih letnic v kamnu, obledelih in vpraskanih napisov na zidovih, značilnih arhitektonskih elementov ljudskega stavbarstva, med ljudstvom priljubljenih svetnikov v pilih, glagoljaskih izročila Istre."

Edi Žerjal v razstavnih prostorih v ul. Donizetti (Foto Kroma)

NOVA KASETA KRAŠKEGA KVINTETA

V nedeljo, 16. marca, bodo ob 18. uri v športno-kulturnem centru v Zgoniku predstavili novo kaseto in CD-ploščo *Kraškega kvinteta*, ki nosi naslov *Pesem za pojmo*.

Gostje večera bodo kabaletista Sergej Verč in Boris Kobal ter Cita Galič na citre in pevec Marko Galič. Večer bo povezoval Jože Galič, ki ga ljubitelji narodno-zabavne glasbe poznajo kot voditelja nedeljske oddaje TV Slovenija *Po domače*.

Kraškega kvinteta ni treba posebej predstavljati, saj je zamejskemu, pa tudi širšemu slovenskemu občinstvu dobro znan in priljubljen. Kaseto in CD-ploščo *Pesem za pojmo* je posnel na začetku

Glavni motiv Žerjalove razstave je torej Kras s svojimi značilnostmi in detajli, ki pridejo do izraza zlasti v grafikah. Pri akvarelih, piše še Marko Vuk, lahko razdelimo Žerjalova dela v dve skupini: zgodnejši akvareli prikazujejo kraški svet "v zabrisani, skoraj impresionistično slikoviti podobi in so na meji abstraktnega izraza." Kras je tu za Žerjala predvsem barvni in svetlobni pojav. V drugi skupini akvarelov vnaša umetnik tudi arhitekturo, zanimajo ga predvsem zgodovinska jedra kraških vasi. Tu prevladuje izbran barvni ton, naglašen rjavkasto ali modrikasto, obrise stavb pa zarisuje s tušem. S svojimi akvareli se Žerjal po Vukovem mnenju "nedvomno tehtno uvršča v tisti tok slovenske umetnosti, ki mu izbran kolorizem pomeni osnovno ustvarjalno spodbudo."

letošnjega leta v studiu *Zlati zvoki* na Kisovcu pri Zagorju, ki ga vodi znani glasbenik Igor Podpečan. Na njej so skladbe, ki so jih prispevali tudi znani glasbeniki, kot npr. bivši in sedanji harmonikaš Alpskega kvinteta Jože Burnik in Edi Semeja ter trobentač istega ansambla Ivan Prešeren. Besedila je v glavnem napisal prof. Ivan Sivec, za eno besedilo pa je poskrbel Saša Martelanc.

OBVESTILA

EKONOMSKI URAD tržaške škofije obvešča župnike in odgovorne za ustanove, ki so odvisne od krajevnega ordinarija, da 31. marca poteka rok za predstavitev letnega obračuna ekonomskega poslovanja. Obračun se predstavi na ustreznem obrazcu, ki je na razpolago na škofiji. Podpisati ga mora župnik ali odgovorni za ustanovo skupno s člani lastnega ekonomskega sveta. Župniki naj obenem poravnajo obveznosti za škofijski list in AMAS-Faci. Ekonomski urad sporoča nadalje, da morajo ekonomske kot tudi tehnične zadeve prek škofijskega ekonoma, da jih predstavi potem v odobritev ordinariju.

MOSP - rekreacijski krožek vabi na plesni tečaj za polne začetnike. Tečaj se bo pričel 14. marca ob 20. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu (ul. Brandesia) in bo zaobjemal 12 srečanj. Učili se bodo osnovnih korakov in figur raznih plesov (počasni valček, slow fox, cha-cha, boogie-woogie, mambo triestino, beguine itd.). Za informacije in prijave: tel. št. 370846 vsak dan od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure. Še je čas za prijave!

NA PETO postno nedeljo, 16. marca, bosta ob 16. uri v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu skupno spokorno bogoslužje in priložnost za velikončno spoved. Pripravo bo vodil p. Janez Kurbus.

ZDRUŽENJE STARŠI skupaj organizira prodajno razstavo v dobrodelne namene od 17. 3. do vključno 22. 3., vsak dan od 16. do 18. ure v ul. Mazzini 46 v Trstu v prostorih Slovenskega dobrodelnega društva (1. nadstropje).

KAKO SI najti pravega zakonca in živeti srečno zakonsko življenje? Kako kot zakonca v ljubezni rasteva? Naj v strogosti ali popustljivosti vzgajava najine otroke?... Taka in podobna vprašanja bosta načela zakonca Lisjak iz Kopra - ona, dr. Mirja, je zdravnica, njen mož pravnik - v predavanju, ki bo v ponedeljek, 17. marca, ob 20.30 v Slomškovem domu v Bazovici. Zaključili bomo s skupnim pogovorom in prijeteljskim srečanjem ob mizi. Lepo vabljeni.

GLASBENA MATICA - Kulturni dom Trst, koncertna abonmajska sezona 96/97. V torek, 18. 3., ob 20.30: *Dva klavirja* - Beatrice Zonta in Vesna Zuppin. (Brahms, Ravel, Milhaud) Vabljeni!

PRAZNOVANJE SVETEGA Jožefa v Ricmanjih v sredo, 19.

marca: ob 9. uri tiha romarska sv. maša; ob 11. uri slovesna sv. maša s petjem; ob 15. uri litanije sv. Jožefa in blagoslov; ob 16. uri italijanska sv. maša; ob 17. uri večerna sv. maša ob spremljavi trobil (med nami bo misijonar minorit p. Milan, ki bo na razpolago za duhovne razgovore in velikonočno spoved); ob 18. uri v Baragovem domu odprtje razstave fotografij Maria Magajne o Ricmanjih ter predstavitev nove knjige iz zgodovine Ricmanj.

SESTANEK ŠKOFIJSKEGA pastoralnega sveta. Gospod škof potrjuje dosednji škofijski pastoralni svet do izteka njegove dobe (7. 2. 1998) in ga sklicuje za petek, 21. marca, ob 19. uri v oratoriju svetoivanske župnije (ul. S. Cilino 101) s sledečim dnevnim redom: 1. meditacija, 2. informacija o srečanjih v zvezi z jubilejem, 3. Pastoralni dnevi 1997 (*Sveti Duh v skrivnosti Kristusa in Cerkve*). Člani tega sveta so torej vabljeni, da se ga udeležijo.

NA OLJČNO nedeljo, 23. marca, bodo članice Slovenske Vincencijeve konference pri mnogih cerkvah s slovensko službo božjo ponujale oljčne vejice; prostovoljni prispevki so namenjeni potrebnim osebam.

TRŽAŠKA KNJIGARNA in Založba Devin vabita na predstavitev knjige prof. Vesne Guštin *Je več dnevov kot klobas*. Predstavitev bo v TK v torek, 18. t.m., ob 18.30. Sodelujejo avtorica, enologinja Martina Repinc in enolog Sergij Cesar, ki bo spregovoril o kraških jedeh in povezavi s primernimi vini.

ČESTITKE

Uredništvo in uprava Novega glasa čestita novoporočencema **Marijani Oppelt in Gianlucu Galaverni** ter jima voščita veliko sreče na skupni življenjski poti.

Maila Ozbič, Nataša Bizjak in Matej Caharija so uspešno diplomirali na tržaški univerzi. Novim slovenskim doktorjem čestita uredništvo in uprava Novega glasa.

DAROV

ZA CERKEV v Ricmanjih: M.B., Trst, 100.000.

ZA ZGONIŠKO cerkev: v spomin na ljubega sina Damjana starša Marija in Paolo Buzzai 50.000 lir.

ŠTIVAN / 8. MAREC

KONCERT ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA GM

Ženski pevski zbor GM med nastopom v novi cerkvi v Štivanu (Foto Kovačič)

Ženski pevski zbor Glasbene matice je v našem zamejskem pevskem in zborovskem ambientu sicer še zelo sveža, a istočasno tudi že zelo prijetna realnost. Po nastopu na reviji Zveze cerkvenih pevskih zborov, nastopu v Mačkoljah in oblikovanju tradicionalnega božičnega koncerta ZCPZ, je to potrdil tudi v soboto, 8. marca, na koncertu v novi cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu.

Kot uvod v koncert je moški zbor *Fantje izpod Grmade* pod vodstvom Iva Kralja zapel pet pesmi, nakar so prisotni prisluhnili razmišljanju Tanje Rebul o glasbi z naslovom *Glasba vodi človeka v*

globino njegove duše, ki ga je v odsotnosti avtorice prebral Gregor Pertot.

Sobotni koncert ženskega zbora GM je bil tudi poskusni kamen pred nastopom na vseslovenskem zborovskem tekmovanju *Naša pesem 1997*, ki bo 19. aprila v Mariboru. Zbor je pod vodstvom Tamare Stanese zapel

enajst pesmi iz različnih obdobj, od renesanse prek romantike do današnjih dni. Slišali smo skladbe Orlanda di Lassa, Jacobusa Gallusa, Felixa Mendellsohna, Roberta Schumanna, Zdeneka Lukaša, pa tudi naših skladateljev Zorka Hareja, Marija Kogoj, Pavleta Merkuja, Sama Vremška in Ambroža Čopija. Čeprav je zbor nastal šele pred kratkim, je pokazal visoko zlitost in lepo barvo glasu (k temu je pripomoglo dejstvo, da je večina pevk že prej skupaj pela pri nekdanjem mladinskem in dekliškem zboru GM, potem pa pri zboru *Jacobus Gallus*), pa tudi precejšnjo živahnost in temperamentnost po zaslugi dirigentke Tamare Stanese. Občinstvo je nagradilo koncert z živahnim aplavzom in pevkve prisililo, da so k sporedu dodale še dve skladbi, pri katerih sta prišli do izraza solistki Martina Feri in Sara Jablanšček.

Lahko rečemo, da je bil štivanski koncert torej soliden poskusni kamen za tržaške pevke. Koncert pa je tudi dokazal, da bo zbor v prihodnje lahko dosegel tudi zelo vidne in zavidljive rezultate, če bo tako nadaljeval.

IŽ

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vabi na

ZBOROVSKO REVILJO

OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV

PESEM MLADIH 1997

V nedeljo, 16. marca, ob 17. uri, v Kulturnem domu v Trstu

PUSTOLOVSKI IZLET NA SNEG ZA NAJMLAJŠE SKAVTE

SRČKANA MRAVLJA

Končno smo prišli v Žabnice in se odpravili k maši, ankus pa smo pustili pred cerkvijo. Po maši nas je čakalo presenečenje; ankusa ni bilo več. Preiskali smo vso okolico in našli prvo žrtev dragocenega ankusa; bil je človek, ki je umrl od lakote, ker je dan in noč čuval svojo dragoceno palico, da bi mu je kdo ne ukradel, in ni ne jedel ne pil. Zgodba pravi, da bi ljudje za ta zaklad naredili karkoli, tudi ubili. Sledili smo stopinjam in srečali še tri žrtve. Prvi človek je umrl, ker so ga roparji napadli, da bi mu odvzeli ankus; drugi je umrl, ker so ga skalpirali; tretji je umrl, ker je jedel zastrupljeno hrano. Dobili smo ankus in se skupaj odločili, da ga pokopljemo, da ne bo več drugih žrtev (glej sliko).

Sledila pa je popoldanska prava zabava na snegu. Kopalci smo se in drsali po zasneženem grebenu. Bolj ali manj mokri smo se odpravili do železniške postaje, kjer smo se ponovno srečali z ostalimi goriškimi skavti. Petja in smeja na vlaku ni manjkalo, tako da je bila pot domov celo prekratka.

KONCERT SKUPINE BAVARIA V ŠTEVERJANU

V nabito polni dvorani Seidevega doma v Števerjanu je bil v soboto, 1. marca, koncert skupine citrašev iz Münchna na pobudo SKPD F.B. Sedej. Po uvodnem pozdravu župnika Antona Lazarja v nemščini je spregovoril predstavnik gostov, nakar je prevzela besedo živa glasba. V dvorani, ki ni najbolj akustična, so prijetno zadoneli 14 citer, 2 psalterja (predhodnika današnjega klavičembala), kitari in kontrabas. Gostje so nam ponudili lep večer tipične

bavarske glasbe, ki pa nam je po motivih precej blizu, saj spominja na slovenske ljudske motive. Zanimivo je bilo, da je skupina Bavaria izvajala celoten program brez ojačevalcev, saj je to tudi njihov namen, da te stare instrumente predstavijo publiku v vsej svoji naravnosti. Koncertu je sledila obojestranska izmenjava daril. Mislim, da je večer dokazal resničnost izražene želje, in sicer, da bi tudi to bil korak k združitvi Evrope od Atlantika do Uralov.

V. HUMAR

ZAPUSTIL NAS JE NAŠ DRAGI
MIRKO ROGELJA
v 87. letu starosti.

Žalostno vest sporočajo žena Marija, sin Steno, nevesta Meri, vnuki David, Mitja in Elisa ter ostali sorodniki. Pogreb bo v četrtek, 13. t.m., ob 12.30 iz mrliške veže bolnišnice sv. Justa v farno cerkev sv. Justa.

Gorica, 13. marca 1997

PRIMORSKA POJE V GORICI

IVA KORŠIČ

Ob nekoliko predčasnem, a vztrajnem oglašanju pomladi in medenem vonju rumenih mimoz je 8. marca zazvenela v Gorici priljubljena revija *Primorska poje*, prvič v prenovljeni veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž.

FOTO BUMBACA

še o Matiji Bravničarju ob stoletnici njegovega rojstva in dvajsetletnici njegove smrti. O okroglem življenjskem jubileju Pavleta Merkuja je zapisala Anastazija Purič, Jurij Rosa pa se je spomnil jubilarita Iva Jelerčiča.

Kako je pevcem pri srcu primorska revija in kako se nanjo vztrajno pripravljajo, je bilo razvidno tudi z goriškega nastopa. Na njem se je zvrstilo pet zborov s petimi pesmi. Izbor skladb je bil dokaj

raznolik. Slišali smo med drugimi Simonitijeve, Kernjakove, Gobčeve, Lebičeve, Kogojeve priredbe. Povezovalce večera Jan Leopoli je s svojim žametnim glasom najprej predstavil Moški pevski zbor iz Šempetra, ki ga vodi Albin Kogoj, za njim pa je stopil na oder Ženski pevski zbor *Tabor* z Opčin z zborovodjo Svetom Grgičem. Sestava obeh zborov razkriva, da se tudi "zreli" petju predani

navdušenci radi srečujejo na vajah in da posvečajo del prostega časa glasbi. Ko smo poslušali pevski zbor *Tabor Kalce 1869*, Knežak pod vodstvom Alojzija Boštjančiča, je v dvorani resnično zavel pomladni vetrič. Taki mladi zbori so gotovo obetajoča prihodnost za pevsko življenje.

Predzadnji je nastopil oktet *Simon Gregorčič* iz Kobariča z umetniškim vodjo Metododom Bajtem, ki je polno, prodorno odpel svoj spored.

Večer pa je nedvomno dosegel višek čisto ob koncu, ko smo prisluhnili mešanemu pevskega zboru *Obala* iz Kopra, ki že dvajset let goji pevsko umetnost in nastopa doma in na tujem po raznih revijah. Mladi pevci so se odločno, brez vsakršnih težav "sprehajali" po zahtevnem notnem črtovju pod taktirko dirigenta Walterja Lo Nigra. Njihovi glasovi so jasno zazveneli, potihnili pa se spet razvnili, segali so pač do dna duše. Ker se poslušalci niso mogli ločiti od njih, so pevci zapeli še črnsko duhovno pesem. Pri tej so še ostreje dokazali, po kakšnem širokem repertoarju jim dopuščajo segati njihove vokalne razsežnosti.

Petje je na sobotnem večeru vnovič zbrisalo meje, ki še vedno ločujejo primorsko zemljo, in jo združilo v en sam zvonec glas.

POMLAD NA GORIŠKEM POSVEČENA OTROKOM

Pomladno prebujanje je očitno zajelo tudi običajno še kar zaspano goriško mesto, ki se je spomnilo, da mora pač nekaj storiti za svoje otroke.

Od sredine februarja do aprila in pravzaprav še dlje do septembra sega obsežni projekt *Ptolomej*, ki vključuje gledališke, filmske ponudbe za šolarje in predšolske malčke, pripovedovanja pravljic (7. t.m. je bil tak pravljicni popoldan v Dijaškem domu S. Gregorčič; na njem je zaživel *Povodni mož*), predavanja za šolnike in delavnice, kjer si bodo otroci lahko pobliže ogledali, kako se rojevajo in izoblikujejo knjige. Pobudniki vseh teh ponudb pod skupnim naslovom so goriška občina, odbornišтво za vzgojne dejavnosti ter ljudoteka. Organizatorji želijo, da bi otroci ob poslušanju pravljic iz slovenske, furlanske, nemške narodne zakladnice spoznali drobce iz teh kultur in bogato raznolikost naše družbe. Pri tem se bodo seznanili s teksti sodobnih italijanskih mladinskih pisateljev.

V dvorani goriškega športnega združenja UGG medtem potekajo popoldanska nedeljska srečanja *Povem ti pravljico*, ki jih prireja vodstvo UGG v sodelovanju s tržaškim gledališčem Contrada. Prvi dve so si otroci ogledali 16. februarja, ko so zanje igralci Contrade zaigrali *Tisoč in eno noč*; 23. februarja pa je SSG s Frankom Korošcem spretno in privlačno osvojilo otroke z italijansko inačico (slovenski verziji so naši šolarčki sledili že lani v Kulturnem domu) Prokofijeva dela *Peter in volk*. 2. marca je ankaransko gledališče Papilù s svojimi ljubkimi papirnatimi junaki prikazalo igrice *Nergač*. Ta gledališki cikel za najmlajše se je končal 8. marca.

IK

SOVODENJSKI OBČINSKI SVET

REMO DEVETAK

Občinski svet se je na prvem letošnjem zasedanju 28. februarja spoprijel kar s trinajstimi točkami dnevnega reda.

Ta večer so določili cene za odstop zemljiških površin v obrtniški coni; te znašajo od 18 do 19 tisoč lir za kvadratni meter zemlje. Za prodajo zemljišča, ki je last občine in je nasproti Posojilnice, znaša cena za kvadratni meter zemlje 60 tisoč lir. Po daljši razpravi so ob vzdržanju skupine SSK sprejeli proračun za leto 1997 in prihodnje triletnje. Občina predvideva, da bo letos porabila za javna dela 3 milijarde 418 milijonov in 360 tisoč lir. Lansko leto so v iste namene porabili nekaj manj kot tri milijarde. Letos bodo opravili tri izredne posege in to v občinski telovadnici, uredili bodo ekološka območja in obnovili-vzdrževali čistilne naprave. Vse finančne postavke ostajajo skorajda enake postavkam iz lanskega leta, le za

preureditev vodovodnega sistema so dodali 150 milijonov lir. Načelnik skupine SSK S. Hlede je poudaril, da se SSK pri glasovanju ni vzdržala zato, ker nasprotuje proračunu, ampak zato, da bi se problemi hitreje reševali. Z dnevnega reda so umaknili odobritev občinskega grba in prapora, ki ju je narisal arhitekt Antoni iz Nabrežine. Podžupan L. Devetak je kasneje opisal razne osnutke za prapor in nato so se svetovalci odločili za enega. Preden ga bodo odobrili, bo občanom na ogled v tajništvu na županstvu do 22. marca. Svetovalec SSK B. Černic se je zanimal za ceno, ki vodi s Peči v Rupo; občina namreč že nekaj let obljublja ureditev ceste zraven pokopališča. Župan je pojasnil, da so bila finančna sredstva za to ceno porabljena za ureditev cestnega odseka na Vrhu sv. Mihaela v zaselku Devetaki. Župan I. Petejan je prisotne še seznanil s novico, da je Dežela pred kratkim poslala občini Sovodnje svoje pripombe glede regulacijskega načrta. Ugovore, prizive in pripombe občanov sedaj pregleduje pristojna komisija.

POPRAVEK

Sodelavki Ivi Koršič in bralcem se opravičujemo, ker je v prejšnji številki na tej strani izpadel del zaključnega stavka v članku Poklon velikim kraškim ustvarjalcem ob dnevu slovenske kulture. Zaradi jasnosti objavljamo cel zadnji odstavek.

"Z zbranostjo tega večera pa se ni usklajeval slavnostni govor časnikarja Marka Marinčiča. V njegovih razmišljanjih so se zrcalile v zadnjih mesecih že tolikokrat izrečene besede, obrabljene misli o manjšinskih težavah, gospodarskem polomu, odpiranju večinskemu narodu..., ki niso sodile k prazničnemu intimno uravnane mu vzdušju. Nihče ne zanikuje dejstva, da morajo biti vse manjšinske komponente združene v en sam odločen utrip srca, ko gre za skupno stvar, za preživetje;

ŠOLA - DRUŽINA

Odbor zbora staršev osnovnih šol goriškega didaktičnega ravnateljstva prireja v sodelovanju z Didaktičnim ravnateljstvom ul. Brolo dve srečanja na temo: *Dinamika odnosov šola-družina*. Predavala bo dr. Angelca Žerovnik s Pedagoškega inštituta Univerze v Ljubljani. Srečanja bosta 17. in 24. marca 1997 ob 20. uri v prostorih osnovne šole Oton Župancič v Gorici, ul. Brolo 21. Vsi zainteresirani vljudno vabljeni!

"NARODNO PETJE NE SME UMRETI!"

Gospod Herman Srebrnič je na Goriškem vsem dobro znan kot goreč števerjanski organist, poznan predvsem zaradi svoje ljubezni do petja in pripravljenosti igrati, kjerkoli in kadarkoli je potrebno...

Vsi dobro poznamo njegove topli in energični glas, pa tudi na katerikoli orglah se znajde, saj orgla že skoraj 60 let.

Na domači proslavi v župnijski dvorani v Števerjanu je ob dnevu slovenske kulture na začetku februarja prejel t.i. *Gallusovo listino*, priznanje za dolgoletno delovanje na glasbenem področju, ki ga podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije. V sončnem pomladnem jutru sem se z gospodom Hermanom pogovoril na kraju, ki mu je še posebno drag - na koru domače, števerjanske cerkve. Z zanimanjem sem prisluhlil njegovemu pripovedovanju, saj se v njegovem življenju zrcali pol stoletja pevске kulture goriških Slovencev.

Povedal je, da je bil sam presenečen, ko je prejel *Gallusovo listino* zaradi skrbi za ohranjanje slovenskega petja. "Predvsem mi je pri srcu, da bi dediščina narodnega petja ne zamrla. Danes se sicer še veliko poje, žal pa se izgublja narodno petje. Kadar morem, koga spodbujam, da bi se za to ogled, pa me prigrvarjajo, da so danes drugi časi, ko se ne poje več, kot se je bilo nekdaj," je pripomnil s kančkom otožnosti. "Nekoč smo ob vsakem tudi manjšem prazniku peli kar brez dirigenta, če smo bili že le v štirih; in narodna pesem je

močno zadonela, tako da se nismo mogli ustaviti..."

In spomin ga je ponesel v čas vojne, ko je skoraj tri leta prebil v Grčiji. "Zvečer je po grških dolinah neverjetno čudovito odmevalo slovensko prepevanje neke skupine s Krasa. Petje nas je držalo povezano med sabo, združene z domom. Lajšalo nam je materialno lakoto. Danes ni več ne lakote ne preganjanja slovenstva..."

V svet glasbe je stopil že pred vojno, doma. "Začel sem kot pomočnik ob organistu Ferdinandu Simčiču v letih 1939/40. Študiral sem pri Emilu Komelu, potem je prišla vojna. Nekaj mesecev smo bili mobilizirani v kraju Asti, potem smo šli v Grčijo.

Vodil sem zbor pri vojaki, pa tudi v Grčiji; hodili smo v katoliško cerkev v Argostoli, kjer smo vadili cerkvene pa tudi narodne pesmi. Slovenci smo se držali precej skupaj; pridružili smo se grškim partizanom, tudi tam smo prepevali. Skupaj smo šli prek Albanije v Skopje, kjer smo ustanovili drug zbor. Slovenska pesem nas je spremljala v težkih dneh, v nas je tolažila domotožje. Pesem nam je bila košček doma in domovine, zato nam je veliko pomenila. Gorje nam, ko bi je ne imeli!"

Po vojni je - izčrpan - hudo zbolel, a s težavo je spet začel delovati. Od leta 1947 je skupno z begunci zahajal k prof. Škurtu v Raštel v Gorico, kjer so gojili petje. Nato je ustanovil zbor Mirko Rener.

"Pridružili smo se mu in bilo je zelo lepo. Kasneje je prišel Mirko Filej." Števerjanski mešani zbor, ki se je s časom preimenoval v MePZ F.B. Sedaj, se je v letih po vojni začel znatno krepiti. Njegovo vodstvo je tedaj sprejel gospod Srebrnič. "Udeleževali smo se revije *Primorske poje* in *Cecilijanke*. Za mano je vodil zbor Tomaž Tozon, sedaj pa ga vodi Bogdan Kralj, tako da se ta dejavnost v Števerjanu ni nikdar prekinila."

Gospod Herman zbira tudi staro glasbeno gradivo, ponosno hrani tudi sto let stare pesmarice. "A s tem je ogromnega dela v urejanju in prepisovanju..." Tako ali drugače, gospoda Hermana "preganja" zagnanost za slovensko petje. "Slovenec nas je malo, toda Italijani nam zavidajo naše petje. Še vedno ga premalo cenimo in vrednotimo."

Na vprašanje, pri koliko mašah orgla ob nedeljah, se je nasmehnil in dejal: "Prva je v Števerjanu ob 7.30, potem ob 8.30 v Podšobotinu, ob 10. uri spet v Števerjanu, ob 11.30 pri sv. Ivanu v Gorici, ob 15. uri je v Števerjanu molitev, ob 19. uri pa maša pri kapucinih; le-ta se mi zdi najbolj mila, zbran in skromen zaključek dneva. Če morem, zahajam občasno tudi na Sveto goro ob 16. uri, ob prvih petkih in sobotah pa igram še pri Imakulati... So obveznosti, toda človeka navdajajo z notranjo srečo."

Za svoje zaslug v cerkvenem petju je pred nekaj leti prejel tudi papežev odličje; a, skromen po naravi, ne daje velikega pomena uradnim priznanjem. "Pomembno je delati, se truditi, narediti, kar se da..."

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Nadaljujemo širšo akcijo za podporo Kulturnemu centru Lojze Bratuž. Z združenimi močmi lahko veliko naredimo!

Ob 33. obletnici smrti očeta Benedikta Kosiča sin A. z družino 200.000, sin Jožko z družino 100.000; Bensa Silvan in Marija 500.000; N.N. 1.000.000; ob 1. obl. smrti Darka Gorjana družina 100.000; N.N. 500.000 lir; namesto cvetja na grob Mirkota Rogelje družina Jožko Kosič 100.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

ODBOR ZBORA staršev osnovnih šol goriškega didaktičnega ravnateljstva prireja dve srečanja: *Dinamika odnosov šola-družina*. Predavala bo dr. Angelca Žerovnik. Srečanja bosta 17. in 24. marca ob 20. uri v prostorih Osnovne šole O. Župančič v ul. Brolo 21. Vabljeni!

KULTURNI CENTER Lojze Bratuž. *Kamen - razstava kamnitih izdelkov* je odprta do 2. aprila. Urnik: vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah, od 17. do 19. ure.

V GALERIJ Ars Katoliške knjigarne razstavlja Marjan Miklavc do 20. t.m. Ogled je možen po urniku knjigarne.

V GALERIJ Kulturnega doma je do 19. t.m. odprta razstava furlanske slikarke Franke Morandi po sledečem urniku: od 9. do 13. ure in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med prireditvami.

DRUŠTVO JADRO iz Ronk vabi v petek, 14. marca, ob 18.30 na predstavitev knjige v italijanščini kapetana Bruna

Volpija-Lisjaka *La pesca del tonno nel golfo di Trieste*. Predstavitev bo v knjigarni *Il Segnalibro* v Ronkah, ul. Carducci 21. Poleg avtorja bo prisoten tudi predstavnik založbe Mladika Marij Maver.

DAROV

ZA GRADNJO cerkve v Dolu: Z.S. 100.000 lir.

ZA SINDIKAT slov. šol: Z.S. 100.000 lir.

ZA NOVI glas: Tone Zrnc 25.000; Joseph Zelle 46.700; Božidar Živec 65.000; Katy in Lojze Burjes 46.700 lir.

OB 33. obl. smrti očeta Benedikta Kosiča sin A. z druž. po 100.000 za cerkev v Rupi in za cerkev sv. Ivana.

ZA CERKEV v Podgori: PD Podgora namesto cvetja na grob Ane Caligaris 100.000.

ZA CERKEV v Gabrijah: K. Florenin iz Trsta 5.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Berta Tomsič 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: namesto cvetja na grob Maria Tomaduza druž. Rutar 50.000.

PREŠERNOVA PROSLAVA NA VRHU SV. MIHAELA

V soboto, 22. februarja, je bila v prostorih kulturnega društva Danica na Vrhu sv. Mihaela nenavadna Prešernova proslava. Dnevu slovenske kulture se je v natrpani dvorani kulturno-športnega centra Danica najprej poklonil deklški zbor Danica z narodno izberi si moža. Zbor vodi Elda Gravner Nanut, po petnajstletnem premoru pa je prvič nastopil lani decembra pod vodstvom Tanje Kovic. Obnovitev deklškega zbora je za celotno vaško skupnost izjemnega pomena. Med eno in drugo pesmijo se je pevo-

vodkinja spoštljivo spomnila nedavno preminule dirigenteke Magde Ferfolja Devetak, ki se je cela vaška skupnost boleče spominja. Zbrane je pozdravil predsednik društva Danica Boris Frandolič. Sledil je recital Prešernovih pesmi in pisem, ki ga je pripravila Viljena Devetak. Recitali so nadebudni člani mladinske vaške skupine. Med recitalom so mladi prikazali dr. Franceta Prešerna kot pesnika in velikega človeka, posebno pozornost so posvetili njegovemu doživljanju težkega življenja. Kulturni večer je zaključila *Zdravljica*. Udeleženci so doživeli prijeten kulturni večer; še enkrat se je ponovilo, da so najboljši kulturni večeri ti, ki jih priredi vaška skupnost, saj so najbolj občuteni. R. DEVETAK

VPISOVANJE V GORSKO KOLONIJO

Letošnje letovanje v Comegliansu (Karnija), ki ga prireja Slovenski Vincencijevi konferenci iz Gorice in Trsta, bo v eni sami izmeni meseca julija in bo trajalo 20 dni od 3. do 22. julija. Vpišejo se lahko otroci, učenci in dijaki od 5. do 16. leta. Vpisati se je treba čimprej - do 5. aprila (koloniji se lahko vedno odpove, če se kasneje premislite). Vpisati se je možno pri šolskih oz. občinskih zdravniških asistentkah. Obrazci za vpis so na voljo v Katoliški knjigarni v Gorici, na upravi Novega glasa (ob torkih in petkih dopoldne), na tajništvi srednje šole I. Trinka (tako v Gorici kot v Doberdobu) in osnovne šole v ul. Brolo. Prijavljenci iz občine Gori-

ca se bodo morali prijaviti v uradu za socialne asistentke v ul. Baiaumonti.

Prošnji je treba priložiti: 1) zdravniško potrdilo družinskega zdravnika o zdravstvenem stanju oz. o potrebi za bivanje v koloniji; 2) potrdilo o premoženjskem stanju (lanska prijava dohodkov, mod. 740 ali 101).

V podeželskih občinah (Doberdob, Sovodnje, Števerjan, Ronke, Krmin idr.) je vpis možen direktno na pristojnem uradu lastne občine (vedno izraziti željo za vpis v slovensko gorsko kolonijo). Podrobnejša pojasnila morete dobiti pri prof. Krannerju vsak dan, razen sobote in nedelje, od 14. do 15. ure, na telefon 530924.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabi na

PREDSTAVITEV PESNIŠKE ZBIRKE JURIIA PALJKA
NEDOREČENEMU

Knjigo bo predstavil klasični filolog Otmar Črnilogar.

V galeriji Katoliške knjigarne - Travniki 25, v petek, 21. marca, ob 18. uri.

SCGV EMIL KOMEL - KONCERTNA SEZONA 1996/97

F. Mendelssohn
VIER GEISTLICHE WERKE
F. Schubert
HIRTENLIEDER in MISSA IN G

Pija Brodnik, SOPRAN
Marjan Trček, TENOR
Matjaž Robavs, BARITON
Slavko Goričar, KLARINET
Nataša Valant, BASSO CONTINUO
SLOVENSKI KOMORNI ZBOR
SLOVENSKI KOMORNI ORKESTER
DIRIGENT Mirko Cuderman

V Kulturnem centru Lojze Bratuž - velika dvorana - v soboto, 22. marca 1997, ob 20.30.

PREDPRODAJA VSTOPNIC NA TAJNIŠTVU SCGV KOMEL, TEL. ŠT. (0481) 532163

PD ŠTANDREŽ - DRAMSKI ODSEK

Marcel Franck

SREČA NA KREDIT

KOMEDIJA V ŠTIRIH DEJANJIH

REŽIJA Emil Aberšek

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu:

- premiera v soboto, 15. marca, ob 20.30
- ponovitev v nedeljo, 16. marca, ob 17. uri.

SKD HRAST - DOBERDOB

vabi na celovečerni

KONCERT

NASTOPA Višarski kvintet iz Ukev

V župnijski cerkvi v Doberdobu, v četrtek, 20. marca, ob 21. uri.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Boris Kobal

AFRIKA ALI NA SVOJI ZEMLJI

PONOVO V GORICI

V ponedeljek, 24. marca, in torek, 25. marca, ob 20.30
(izven abonmaja SSG)

PREDPRODAJA VSTOPNIC: KULTURNI DOM GORICA (UL. I. BRASS 20, TEL. 0481/33288). POHITITE! VABLJENI!

8. MAREC, PRAZNIK USTVARJALNOSTI

ERIKA JAZBAR

V času, ko izgublja 8. marec - mednarodni dan ženske - iz leta v leto na pomenu in vsebini, se marsikdo (ali marsikatera) upravičeno sprašuje, ali je v bistvu taka dejanska getizacija še potrebna.

V Benečiji deluje od leta 1978 Zveza beneških žena. Skupina je nastala pred dvema desetletjema z namenom, da bi se beneške ženske mirno zbirale, razgovarjale o problemih, težavah in pravicah, ki so lastne ženski, ki živi na naši zemlji, na splošno pa odlikujejo z marsikatero vidika vsako predstavnicu našega spola v zahodni civilizaciji; brez retorike ali nepotrebnega samopomilovanja, temveč s kreativnostjo in včasih s primerno ironijo oz. avtoironijo.

Začetki Zveze so bili težki, seveda, ker sta bila okolje in družba nekoliko drugačna in je pomenil 8. marec praznik,

ki ga je bilo treba nujno poudarjati in se nanj spominjati. Marsikdo te je gledal križem ali te označeval z dobro poznanimi vzdevki, ti nagajal; toda po dvajsetih letih lahko rečemo, da se je, vsaj na ravni psiholoških pregrad, marsikaj spremenilo (čeprav ne moremo še govoriti o družbeni enakopravnosti).

Omenjena organizacija torej prireja že kar nekaj let srečanje, s katerim ima "dolžnost" počastiti osmi marec.

Tudi letos je bil praznik osredotočen na ustvarjalnost, ne le na žensko. V poznih popoldanskih urah so v Beneški galeriji v Špetru odprli razstavo slikarja Rudija Skočirja iz Kamna pri Idriji; umetnika je predstavila Anamarija Stibilj, marsikateri Benečan pa je že poznal slovenskega slikarja, saj je imel pred nekaj leti samostojno razstavo, posvečeno liku rudarja, ki je značilen za kraj, v katerem umetnik

ustvarja. Sobotna razstava je bila primerno posvečena ženskam, ki so glavni motiv njegovih slik. Prvi del praznika se je sklenil z nastopom znanega Sebastiana Zorze in njegove klasične harmonike.

V večernih urah so se beneške ženske in moške zbrali v občinski dvorani, kjer sta bila na programu gledališka predstava in petje. Marina Cernetig je poskrbela za igro *Navada je železna srajca?*, pri kateri je sodelovalo več - bolj in manj znanih - igralcev na temo emigracije, in sicer o tem, kako so morale mame in nato one same prodajati sladolede v Nemčiji, njihovi moške pa so iskali delo po svetu, v Belgiji, Kanadi, Švici. Ob gledališču pa je publika lahko prisluhnila tudi *Beneškim koreninam*, mladi pevski skupini, ki je nastala le pred kratkim, vendar je ni pomembne prireditve v Benečiji, na kateri ne bi nastopila s svojimi lepimi beneškimi pesmimi.

Ne nazadnje velja še poudariti, da so bili na sobotni prireditvi sprejeti tudi moške, "ki niso bili nikoli rifjutani".

OBVESTILI

KD IVAN TRINKO iz Čeda da že več let prireja pobudo "Spoznajmo se - Conosciamoci" z namenom, da se navežejo stiki med sosedi. Letos bodo na vrsti ljudje iz občine Brda, italijanska skupnost v Istri in Koroški Slovenci. Prvo srečanje z Brici bo v soboto, 15. marca, v gradu na Dobrovem: od 19. ure dalje bodo predstavitev beneške stvarnosti, srečanje obmejnih županov in upraviteljev, predstavitev Trinkovega koledarja in nastop zbora Matajur iz Klenja.

SLOVENSKO KULTURNO središče Planika, Krščanska kulturna zveza iz Celovca in Zveza slovenskih kulturnih društev iz Trsta prirejajo pevsko revijo *Koroška in Primorska poje* v Kulturnem središču na Trbižu v nedeljo, 16. marca, ob 14.30. Nastopajo pevске skupine iz Žvabke, Škocijana, Dobrle vasi, Borovelj, Škednja, Doberdoba, Kopra in Kranjske gore. Vsi prisrčno vabljeni!

"BODI PEŠEM NOVEGA ZAČETKA"

Koroška je pela petindvajsetič: od leta 1972 Krščanska kulturna zveza v Celovcu organizira v mesecu marcu nastop zborovskih skupin iz domovine in zamejstva.

Začelo se je s počastitvijo spomina prve obletnice smrti zbiratelja ljudskih pesmi na Koroškem, duhovnika Franceta Cigana, in 70-letnice rojstva pesnice libuškega polja Milke Hartman (ki ima danes 95 let in s postelje še spremlja kulturna dogajanja okrog sebe).

V nedeljo, 2. marca, popoldne se je lepa množica ljudi zbrala že petindvajsetič v celovškem Domu glasbe, da prisluhne ubranemu petju in nasiti svoje duše, saj - tako je dejal Marko Fink - s petjem posreduješ del svoje duše. Predsednik KKZ dr.

Janko Zerzer je ob jubilejnem nastopu devetih zborov med častnimi gosti med drugimi pozdravil ljubljanskega pomožnega škofa Urana, krškega kanclerja Krištofa, slovenskega konzula Novaka, predstavnike koroških slovenskih organizacij, avstrijskega veleposlanika v Sarajevu dr. Inzka in tržaškega profesorja Marija Maverja. Spregovoril je tudi prof. Joško Kovačič, ki nadaljuje delo pok. Franceta Cigana.

Na prireditvi (ki je nosila podnaslov *Bodi pesem novega začetka*) so nastopili pevski zbori in instrumentalne skupine iz Žvabke, Dobrle vasi, Vidre vasi, Pliberke, Borovelj, Škocijana, Celovca in z Opčin pri Trstu (zbor Vesela pomlad pod vodstvom Franca Pohajača). Kot višek popoldneva je na koncu v nošah in zelo temperamentno zapel in zaplesal še Russkvintet iz Moskve, ki se je s svojimi nastopi mudil na nekajdnevnom potepanju po Koroški.

Koroška poje je pela in bo pela. Prav tako bo KKZ še naprej dajala možnost pevskim zborom za ohranjanje slovenske pesmi (take ali drugačne vrste), saj je do zdaj nastopilo na koncertih Koroška poje že okrog 55 društvenih zborov, nekaj cerkvenih zborov in tudi instrumentalne skupine.

Iz zamejstva (Primorske, Kanalske) in Mežiške doline ter Slovenije je bilo udeleženi 25 skupin. Največkrat - enajstkrat - je nastopil Mešani pevski zbor Jacobus Gallus, enkrat manj pa zbor Danica.

Kakor je lep pogled nazaj, tako je treba z optimizmom gledati tudi naprej. Da bo še naprej odmevala pesem Milke Hartman *Ob reki Dravci živel pesem bo, tam so še puobi, ki jo pojo...*

RB

FLANDRIJA

SREČANJE MED FLAMCI IN SLOVENC

Večkrat je v Belgiji slišati o Sloveniji in Slovencih, kar tukajšnje izseljence seveda močno veseli. Že nekaj let se podeželska mladina iz Gornje Savinjske doline združuje z vrstniki flamske podeželske mladinske organizacije. Poročali smo že o pobudah po bratenja med Kranjsko Goro in Waasmunstrom ter Škofjo Loko in Maasmechelenom. V Bruslju pa je redno vrsta slovenskih umetnikov prisotna na raznih predstavah. Tudi na področju šolstva je v zadnjih letih več izmenjav med Slovenijo in Flandrijo.

V kulturno-zgodovinsko pomembnem in zanimivem mestu Brugge (Bruges) je bilo že v letu 1995 slovensko kulturno srečanje. Letos pa je prišlo do prvega srečanja dveh srednjih šol za gostinstvo in turizem. Od 2. do 8. marca je bila skupina več kot 40 učencev in učiteljev slovenske Srednje šole za go-

stinstvo in turizem iz Maribora na obisku pri flamski Srednji šoli Spermalie v Brugge. Sestavljen je bil pester program, pri katerem je bila dana pozornost zlasti izmenjavi izkušenj, na drugi strani pa možnost, da si slovenski gostje ogledajo okolico kot turisti. V sredo, 5. marca, zvečer so slovenski kulinariki presenetili številne goste (med njimi tudi veleposlanika RS Jašo L. Zlobca in soprogo) na slovesni slovenski večerji. Šola Spermalie bo pa od 15. do 21. marca vrnila obisk Mariboru.

Prepričani smo, da so takšna srečanja in izmenjave najbolj koristni načini, da Slovenijo primerno spoznajo v širšem svetu. Takšne prilagoditve slonijo na posameznikih, ki se med seboj znajo povezovati, bolje kot se lahko na višji ravni povezujejo politiki.

PC

PUBLIKACIJA O IVANU TRINKU OB 100-LETNICI IZIDA POEZIJ

MARJAN DROBEŽ

V zbirki *Graditelji slovenskega doma*, ki jo izdaja založba mesečnika *Ognjišče* v Kopru, je izšla publikacija o narodnem buditelju beneških Slovencev Ivanu Trinku-Zamejskem, ki je gotovo bil najbolj avtentičen in dejaven predstavnik naših rojakov na najbolj zahodnem območju slovenskega etničnega ozemlja. O njem so sicer že izšla razna dela in pričevanja, toda Ivan Trinko še zmeraj navdihuje razčlenjevalce in občudovalce njegovega poslanstva.

Novo publikacijo o Trinku je napisal župnik in publicist Jožko Kragelj, ki je gotovo eden najboljših poznavalcev njegove osebnosti in delovanja. Namenil jo je stoletnici izida Trinkovih poezij. Jožko Kragelj naj bi o Trinku hranil tudi izvirne dokumente in dela, ki imajo seveda veliko dokumentarno in zgodovinsko vrednost, saj ponazarjajo duhovnika, razumnika, filozofa, prevajalca, slovničarja, glasbenika, pesnika in pisatelja ter tudi političnega delavca. S svojo vsestransko dejavnostjo in prispevkom za narodnostne pravice beneških Slovencev je postal njihov najpomembnejši predstavnik, skoraj simbol, hkrati pa se je uvrstil med pomembne tvorce slovenske zgodovine in kulture. Publikacija je celovito delo, morda najbolj popolno od vseh, ki obravnavajo Ivana Trinka. Besedila si sledijo po logičnem zaporedju tvarine in dogodkov, ki jih je doživljal ali oblikoval Ivan Trinko.

Po kratkem zgodovinskem pregledu Beneške Slovenije so opisana naslednja obdobja v življenju Ivana Trinka: otroška leta; učenec v Čedadu; srečanje s slovensko knjigo; opisi stikov in sodelovanja z raznimi osebnostmi slovenske kulture in književnosti, med katerimi so bili Fran Levec, Josip Stritar, Simon Gregorčič in Marica Nadlišček. Nato so obravnavani še drugi stiki in dogodki v okviru dobe, v kateri je živel in je mnogim dal tudi svoj osebni pečat in obeležje. Avtor publikacije je o Ivanu Trinku v poglavju, ki obravnava razmerja med njim in beneško-slovenskimi duhovniki, napisal tudi tole: "Trinko je svoje znanje razdal na vse konce in kraje. Nikoli

ni pozabil, da je poleg učitelja tudi vzgojitelj. Med njegovimi učenci so bili tudi sinovi Beneške Slovenije. Za te je skrbel kot za punčico svojega očesa. Poleg vsakdanje splošne izobrazbe jim je želel še na poseben način pomagati, da bi jih pripravil na njihovo duhovno poslanstvo med beneškim ljudstvom. Poslanstvo vzgojitelja in voditelja mu je narekovalo najlepše besede in nauke."

V knjigi so objavljeni tudi vtisi o Trinku, ki so jih dobile znane kulturne in verske osebnosti slovenske, a tudi italijanske narodnosti. Duhovnik Pasquale Gujón je o njem dejal: "Kolikor je bilo v njegovi moči, je skušal odpravljati sovraštvo ter ustvarjati razumevanje in prijateljstvo. Zlasti s tem namenom se je lotil prevajanja iz slovenščine, češčine, ruščine in poljščine v italijanski jezik ter iz italijanščine v slovenščino, da bi posredoval najboljše dela obeh narodov." Pesnik Srečko Kosovel pa je razmišljal takole: "Trinko je globoka duša, ki se je opila umirajočega slovenstva, začutila v sebi ukaz, da ne sme ostati tajno to, kar je krivičnega, da mora izpovedati misli in želje, ki so tlele v polmrtnih očeh molčečega, umirajočega naroda. Njegova pesem je tiha žalujoča slovenska duša."

Ivan Trinko-Zamejski z močjo svoje osebnosti in z deli, ki jih je namenil Beneški Sloveniji, seveda tudi sedaj opogumlja Beneške Slovence v njihovem boju za narodne in druge pravice, druge Slovence pa poziva k solidarnosti in pomoči v tem boju.

SNEŽNE RAZMERE

10.3.97	cm snega	odprte proge	delujoče vlečnice	zadnje sneženje	dostopne ceste	tekaške proge
KRAJ	MIN - MAX	ŠT. KM NA SKUPNIH	SREDI TEDNA - V KONCU TEDNA	DNE - KOLIČINA	(V) OBVEZNE VERIGE	SKUPNIH KM / TEPTANIH KM
NEVEJSKO SEDLO tel. 0433/54026	20 - 120	8 / 9	5 - 5	3.1. - 25 cm	odprte	2,5 / 1,5
TRBIŽ - SV. VIŠARJE tel. 0428/2967	10 - 30	14 / 14	6 - 7	6.1. - 5 cm	odprte	60 / 12
RAVASCLETTO ZONCOLAN tel. 0433/66033	15 - 35	18 / 20	4 - 4	18.2. - 8 cm	odprte	5 / 0
FORNI DI SOPRA VARMOST tel. 0433/88208		6 / 12	0 - 0		odprte	15 / 0
PIANCAVALLO tel. 0434/655258	15 - 40	20 / 20	6 - 8	6.1. - 5 cm	odprte	15 / 0

DEL SLOVENSKE POLITIKE OPOREKA CERKVI LASTNIŠTVO GOZDOV

REFERENDUMI KOT PRETVEZA ZA ODVZEM NEPREMIČNIN

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji pripravljajo tri referendume političnih strank in enega, ki zanj zbira podpise upokojeni gozdarski strokovnjak iz Kočevja.

Z njim bi ugotovili, kaj menijo volivci o predlogih in zahtevah za vrnitev zemljišč in gozdov lastnikom, ki so jim bile omenjene nepremičnine odvzete pod bivšim režimom. Referendumi bi po zatrtju predlagateljev bili del postopka, s katerim bi vladi omogočili nadaljevanje denacionalizacije, potem ko je Ustavno sodišče razveljavilo zamrznitev vračanja premoženja za zemljišča in gozdove, večje od 200 ha. Zamrznitev vračanja bo odpravljena 10. julija, dotlej pa je treba sprejeti drugačen zakon oz. predpise glede omenjenih večjih površin.

Prvi je dal predlog za referendum Janez Črnač, nekdanji direktor Gozdnega gospodarstva Kočevja. Sledil mu je Zmago Jelinčič, predsednik Slovenske nacionalne stranke; na referendum o nepremičninah, večjih od 200 ha, se pripravljata tudi Liberalna demokracija in Združena lista socialnih demokratov. Vsak pobudnik za referendum mora zbrati 40 tisoč podpisov volivcev, v Državnem zboru pa bi bilo dovolj 30 glasov podpore poslancev.

RAZLIČNA STALIŠČA GLEDE VRNITVE NEPREMIČNIN CERKVI

Podpise za referendume zbira v vzdušju zmede, ko je dovolj prostora tudi za manipuliranje z javnostjo. Medtem ko vsi pobudniki soglašajo, da tujci v Sloveniji ne morejo postati lastniki velikih površin zemljišč in gozdov, pri čemer so mišljeni predvsem t.i. fevdalci iz prejšnjih obdobij, so stališča do vrnitve nepremičnin Cerкви različna. Najbolj skrajnostna so stališča Zmaga Jelinčiča, ki celo meni, da Cerkev že zdavnaj ni več lastnik gozdov, ki jih zdaj zahteva zase. (To seveda ne drži, saj so vse cerkvene nepremičnine vpisane v zemljiške knjige). Cerkvinih pravnih oseb, ki bi morale dobiti povrnjena zemljišča ali gozdove, naj bi bilo v Sloveniji okoli dva tisoč. Po predlogih za druge referendume bi Cerкви vrnilo do tisoč hektarov nepremičnin, za ostale nepremičnine pa bi prele pravično odškodnino.

NAMERE REFERENDUMOV

S pobudami za referendume poskušajo stranke doseči svoje politične cilje, ki naj bi povečali prestiž in vlogo v slovenski politiki in javnosti. Pri tem ustvarjajo ali poglobljajo razne predsodke in sovraštvo do Cerkve, ki naj bi po njihovih zatrtjih bila bogata ustanova, čeprav je

res prav obratno, saj slovenska Cerkev nima zagotovljenih stalnih virov za svoje delovanje. Tudi mora sama vzdrževati cerkve, samostane in druge sakralne objekte, čeprav so slednji del splošne nacionalne zgodovine in kulture. Pobudniki referenduma tudi molče o tem, da je Ustavno sodišče v svoji razsodbi zapisalo tudi naslednje: "Potrebno je posebej upoštevati, da Cerkev in verske skupnosti v primeru, ko se pojavljajo kot denacionalizacijski upravičenci, glede na njihovo vlogo obče koristnih ustanov in glede na njihov položaj v našem pravnem redu, ne bi bilo ustavno dopustno enačiti z veleposestvi

fevdalnega izvora oz. z lastninskimi odnosi, ki izvirajo iz historično izkazanih fevdalnih odnosov."

NEPREMIČNINE NAJ BI VKLJUČILI V SPORAZUM O GMOTNIH TEMELJIH ZA DELOVANJE CERKVE V SLOVENIJI

Slovenska Cerkev se ne odziva na posamezne trditve in laži, ki jih razširjajo posamezniki oz. okolja v strankah, ki zbira podpise za referendume o usodi slovenskih zemljišč in gozdov. Cerkev pričakuje uradna stališča vlade o tem, po kakšnih načelih in merilih bi izvedli denacionalizacijo njenih zemljišč in gozdov. Vendar sta pomenljivi in značilni izjavi, ki sta jih o denacionalizaciji cerkvenega premoženja dala dr. Janez Gril, glavni urednik Družine, ter Mirko Krašovec, ekonom mariborske škofije. V bistvu sta poudarila, "da

kakor hitro bi bila država pripravljena s pogodbo med Svetim sedežem in državo zagotoviti gmotne temelje za delovanje Cerkve, bi se laže pogovarjali o odstopu od vračila v naravi večjih kmetijskih in gozdnih površin in o spremembi nadomestila, ki bi bilo trdno zagotovljeno s to mednarodno pogodbo med Svetim sedežem in državo."

Predsednik vlade Drnovšek meni, da referendumi o lastništvu zemljišč in gozdov niso potrebni, saj bo zadevo obravnavala vlada, ki bi se tudi opredelila o spremembah zakona o denacionalizaciji, kot jih je zahtevalo Ustavno sodišče. Vlada bo zadevo pospešila, očitno tudi po sporazumu s koalicijsko Slovensko ljudsko stranko. Nastaja skratka vzdušje za sklenitev sporazuma med državo in Svetim sedežem o gmotnih temeljih za delovanje Cerkve v Sloveniji. Del tega sporazuma bi sestavljale tudi nepremičnine, ki so last Cerkve.

SLOVENIJA

RAZVELJAVLJENA OBSODBA

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v kazenski zadevi proti obsojenim na tolminskem procesu leta 1952 odločilo, da se ugotovi zahteva Ljuba Marca in ostalih obsojencev ter se razveljavi odločba o kazni, izrečeni pred točno 45 leti, in sicer dne 18. marca 1952, ter se zadeva pošlje Okrožnemu sodišču v Novo Gorico v novo sojenje.

Preprosto povedano: Vrhovno sodišče v Ljubljani je razveljavilo obsodbo na znamenit tolminskem procesu leta 1952, ko so bili obsojeni Ivan Kobal, Ludvik Šturm, Ivan Hlad, Stanislav Sivec, Karel Klinkon, Ljubo Marc in Robert Zadnik. Končno besedo pa mora izreči Okrožno sodišče v Novi Gorici. To odločitev je ljubljansko sodišče sprejelo 10. julija 1996, do sedaj pa goriško sodišče zadeve še ni vzelo v pretres. Od obsojenih sta še živa le Ljubo Marc in Stanislav Sivec, sedaj župnik v Bovcu; vsi ostali so

že pokojni. Le za Ludvika Šturma, organista v Kobari-
du, se ne ve, kje se je izgubil.

AJDOVŠČINA

ODSLEJ OSNOVNA ŠOLA "DANILO LOKAR"

Občinski svet Ajdovščina je na svojem zadnjem zasedanju sprejel sklep o poimenovanju osnovne šole. V preteklosti se je ta imenovala po Borisu Kidriču, predsedniku revolucionarne slovenske vlade, ki je bila ustanovljena v središču Gornje Vipavske doline. Odslej pa se bo imenovala po pisatelju Danilu Lokarju, ki je bil doma v Ajdovščini. V utemeljitvi sklepa je poudarjeno, da je Danilo Lokar vedno opozarjal na pomen dela in izobrazbe. Kot zdravnik je bil cenjen med slovenskimi zdravniki in bil častni član Zdravniškega društva. Nadalje je zapisano, "da v naših krajih pred Danilom Lokarjem ni bilo pisatelja, ki bi prostor, ljudi in čas opisal tako, da bi lepoto in grozo bivanja našega mesta in njegovih ljudi zaslutili in podoživeli na tako umetniško pomemben način. Lokarjeve novele *Svetla noč*, *Megla*, *Objokane blazine* in druga njegova dela spadajo v vrh slovenske besedne umetnosti."

Velja omeniti, da se Srednja šola v Ajdovščini imenuje po slikarju, fotografskem umetniku in vsestranskem kulturnem ustvarjalcu Venu Pilonu. Oba umetnika predstavljata "posebno varianto ajdovskega ekspresionizma".

M.

PRIMORSKI KULTURNI VRVEŽ

MARJANA REMIAŠ

NOVA GORICA

Preteklo soboto so se v Novi Gorici predstavili člani gledališke skupine *Nasmeh*. S komedijo Valentina Katajeva *Dan oddiha* so prepričljivo k dobremu razpoloženju pripravili občinstvo, ki si je predstavlo ogledalo v novogoriškem Kulturnem domu.

Gledališka skupina *Nasmeh* združuje slepe in slabovidne ljubitelje gledališča in je prva tovrstna v Sloveniji. Ustanovljena je bila v Breznici na Gorenjskem, kjer tudi deluje in vadi, trenutno pa združuje enajst igralcev iz vseh koncev Slovenije. Ena njenih članic je tudi igralka Metka Pavšič, študentka socialnega dela, ki nam je posredovala informacije o skupini.

Nasmeh se v marsičem razlikuje od ostalih gledališč. Veliko pozornosti posveča gibom igralcev, na vajah in predstavah so potrebne posebne oznake za orientacijo in gibanje po odru, tudi scena mora biti vedno natančno na določenem mestu. Vsi drobni kamenčki sestavljajo *Nasmeh*, ki nikakor ni prepovedan tudi med ogledom gledališke predstave, komedije *Dan oddiha*.

TOLMIN

Pred dnevi so v dvorani Grad v Tolminu s celovečernim koncertom in predstavitev nove kasete nastopile članice Ženskega učiteljskega pevskega zbora pod vodstvom glasbene pedagoginje Vere Clemente Kojič. Dvajsetletno plodnega in požrtvovalnega dela na zborov-

skem področju so pevke na koncertu dokazale z barvitim, pevsko bogatim programom, v katerem so izstopala dela sodobnih domačih primorskih skladateljev in priredbe slovenskih narodnih pesmi in napevov.

Pevski večer se je ob predstavitvi kasete zbora, ki povzema dvajsetletno ljubezen do petja, iztekel v kratkočasno druženje pevke, zborovodkinje in številnih poslušalcev, ki so zboru zaploskali ob dvajsetletnici.

SKUPNA KOSTNICA ŽRTVAM POVOJNIH POBOJEV V GORNJI VIPAVSKI DOLINI

Komisiji za raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti pri občinskih svetih v Ajdovščini in Vipavi sta sprejeli zanimivo skupno pobudo, ki je prva v Sloveniji. Predlagata namreč, da bi na območju Loga pri Vipavi uredili skupno kostnico omenjenim žrtvam iz obeh zgornjevipavskih občin. Vanjo bi prenesli posmrtno ostanke žrtv povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti, ki zdaj počivajo v raznih grobiščih, ki niso označena, na splošno pa so tudi malo znana. V kostnici bi omenjene žrtve (bili so resnični ali domnevni nasprotniki komunističnega režima, domobranci, duhovniki in drugi) dobile trajni mir in do-

stojanstvo, ki ga zaslužijo vsi mrtvi. Število žrtv povojnega obdobja v občinah Ajdovščina in Vipava ni znano.

O pobudi in lokaciji obeležja naj bi sklepala občinska sveta v Ajdovščini in Vipavi.

OBVESTILI

V SOBOTO, 15. marca, ob 19. uri vabi Društvo Mavrični most mladih v Zadržni dom v Hrpelje na kulturni večer s pisateljem Milanom Lipovcem. Pogovor s pisateljem bo vodila prof. Nada Pertot. Nastopili bodo Istrski muzikanti in pevski zbor Slavniki.

OB PRAZNOVANJH 750-letnice prve omenbe kopenske župnije v pisnem viru bo v župnijski dvorani v Komnu v soboto, 15. marca, ob 19. uri predaval doc. dr. Marjan Turnšek o temi *Zakramenti, bogastvo vere*.

13

ČETRTEK
13. MARCA
1997

SPOMLADANSKO OSKRBOVANJE TRAVNIKOV

Zima se izteka in približuje se nova rastna sezona. Tokrat bi radi opozorili živinorejce, da je nujno potrebno poskrbeti za spomladansko oskrbovanje travinja. Krma s travnikov je ena od osnov uspešne živinoreje, zato je pomembno, da izkoristimo naravne danosti na čim boljši način. Na tistih travnikih, kjer je jeseni ostala nekoliko višja trava, se je ta posušila in jo moramo pograbit. Nikakor ni pametno sežigati stare trave, saj ima ogenj na boljše travne vrste negativen učinek. Spomladi je najbolj priporočljivo branje travnikov. Z lažjo brano razgrebemo krtine, zrahljamo in prezračimo tla, kar je nujno še posebej pri gosti travni ruši na težjih tleh. Deteljiska je priporočljivo tudi povaljati, tako da na ta način zatlačimo travno rušo k tlom, kar bo koreninskemu sistemu detelje omogočilo, da bo na pomlad bolje izkoristil hranljive snovi in vlago, tako da bo detelja hitreje ozelenela. Travnike moramo seveda tudi gnojiti. Ob gnojevi priporočajo uporabo kompleksnih NPK gnojil. Če gnojimo z gnojivom in gnojnico, priporočamo, da ju razredčimo, ker se na ta način izboljša izkoristek dušika v travi. Po vsaki košnji lahko spet pognojimo z razredčeno gnojnico, da bodo trave in detelje imele dovolj hranljivih snovi in bodo čimprej dale še drugo košnjo. Razmerje vode in gnojivke naj bo zgodaj spomladi ena

tretjina vode in dve tretjini gnojivke, poleti pa ena proti ena. Če gnojimo s kompleksnimi gnojili, se pravi z umetnimi gnojili, v katerih so dušik, fosfor in kalij, moramo upoštevati, da naj prevladuje dušik. Ponavadi priporočajo razmerje 13:10:12. Tudi po vsaki košnji naj bi dušiku dodali tudi fosfor in kalij. Strojne službe priporočajo, da količino ostalih gnojil prilagajamo potrebam po dušiku. Ugotavljajo, da vsaka košnja zahteva približno 60 kilogramov čistega dušika na hektar. To pomeni, da bi morali raztrositi pri trikratni košnji travnika, kar je mogoče doseči tudi v naših krajih, če je prva košnja dovolj zgodnja, v treh obrokih, in sicer polovico spomladi in nato dve četrtini po ostalih košnjah, 180 kilogramov dušika, približno prav toliko fosfora in do 150 kilogramov kalija na hektar.

Podobno velja tudi za pašnike. Sicer le malokdo še pase, vendar je pomembno, da so tudi pašniki urejeni, primerno ograjeni in čisti. Vse bolj se uveljavlja raba takoiimenovanega električnega pastirja. S pašo lahko začnemo zgodaj, ko je trava visoka od 5 do 7 centimetrov. Pašnik naj bo razdeljen na tri dele ali črednike. Vsakega od teh razdelimo še na tri dele. V vsakem predelu naj se živina mudi od 2 do 3 dni, na ta način bo trava postopoma rasla in bomo živini zagotovili dovolj trave skozi vso sezono. Živino moramo seveda postopoma privaditi na spremenjen krmi obrok. Prehod na pašo naj traja vsaj 14 dni. V tem obdobju postopoma povečujemo delež sveže trave v obroku.

DAVEK IVA V KMETIJSTVU

KMEČKE ZGRADBE

Zakonski odlok št. 41 z dne 23. februarja 1995 je vnesel pomembne novosti glede kmečkih zgradb.

Člen 14 odpravlja davek IVA v višini 4% za kmečke zgradbe, ki so različne od bivališča. Spremenjena je namreč točka 21 bis v drugem delu razpredelnice A, priložene odl. 633/72, ki sedaj obsega samo kmečke zgradbe, namenjene bivališču lastnika zemljišča ali drugih oseb, ki obdelujejo zemljo.

Zgradbo mora uporabljati oseba, ki se ukvarja z obdelovanjem kmečkega zemljišča, z rejo živali in s povezanimi dejavnostmi. Nova določba predvideva, da morajo obstajati takšni pogoji, kot jih navajata črki c) in e) 3. odstavka 9. člena odloka 557/93, ki je bil potrjen v zakon 133/94. Ti pogoji so naslednji:

- površina zemljišča, kateremu pripada zgradba, mora meriti najmanj 10.000 kva-

dratnih metrov; zemljišče mora biti vpisano v zemljiški kataster z navedbo agrarnega dohodka. Zemljišče lahko meri tudi samo 3.000 kvadratnih metrov v primeru specializiranih kultur v toplih gredah oziroma v primeru gojenja gob;

- bivališče ne sme imeti značilnosti stanovanj, ki spadajo v kategoriji A/1 in A/8, ter vsekakor ne sme biti luksuzno (ministrski odlok z dne 2.8.1969).

Zato se na osnovi novih predpisov zaračunava znižani 4% davek IVA v naslednjih primerih;

- na kmečke zgradbe, ki jih prodajo gradbena podjetja, tudi če niso še dokončane, le da ostaja njihova prvotna namemba;

- na dobavo dobrin, potrebnih za gradnjo kmečkih zgradb, tudi v gospodarni obliki, razen na osnovne surovine in polizdelke;

- na storitve, ki izvirajo iz zakupnih pogodb za gradnjo

kmečkih zgradb, namenjenih bivališču.

Zaradi sprememb, ki jih je vnesel 14. člen, je gradnja kmečkih zgradb, ki so različne od bivališča, podvržena davku IVA v NORMALNI VIŠINI 19%. Zato se od 24. februarja 1995 dalje ni več mogoče poslužiti znižanega davka IVA v višini 4% za gradnjo hal, toplih gred, hlevov, zgradb, v katere spravljamo kmečko orodje in zaloge, žitnih silosov itd.

Storitve, ki izhajajo iz zakupnih pogodb za obnovitvene posege v smislu črk c), d) in e) 31. člena zakona št. 457 z dne 5. avgusta 1978, so podvržene davku IVA v višini 10%.

Ti posegi zadevajo obnovitvena, sanacijska ter gradbena in urbanistična preureditvena dela.

Zato da se za posege v smislu črk c), d) in e) lahko poslužimo znižanega količnika, je potrebno, da občina potrdi, da so bila dela opravljena v smislu zakona 457/78, tudi če so že dokončana.

KONEC

NEVARNOSTI LASKAVIH "MNOGOLASTNINSKIH" PRAVIC

DAMJAN HLEDE

Čeprav se je v Italiji sistem t.i. mnogolastninskih nepremičninskih pravic (*multiproprietà immobiliare*) pojavil že pred približno dvajsetimi leti, se italijanski zakonodajalec še danes ni dotaknil sektorja, ki se je - predvsem v zadnjih nekaj letih - močno uveljavil na turističnem področju. Ker je dejansko za marsikoga že čas načrtovanja poletnih počitnic, je vredno spregovoriti o tem sektorju, v katerem se nemalokrat pojavljajo spretni podjetniki, ki skušajo z zvijačo in pustolovsko namero zapeljati dobronamerne porabnike.

Gre za pojav, ki se je v praksi uveljavil kot sredstvo, ki bi pravno-ekonomsko olajšalo situacijo počitniških bivališč. Konkretno obstaja v pravi nekaterih posameznikov, da lahko vsak izmed njih razpolaga z bivališčem (stanovanje, hiša, hotelska soba) za določen čas v letu. Gre torej za neko ciklično izmenično pravico razpolaganja s počitniškimi bivališči. Dejansko torej obstaja na isti stanovanjski enoti več avtonomnih in ekskluzivnih pravic, ki so pač porazdeljene v letu. Prednost te formule obstaja v tem, da se lahko isti rezultat (trajno izmenično razpolaganje s počitniškim

stanovanjem) doseže z manjšo ceno in z znatno manjšimi upravnimi stroški. V praksi se za ta sistem uporablja več vrst pogodb, ki same po sebi služijo nekoliko drugačnim namenom, toda se jih operaterji - v odsotnosti specifičnih norm - poslužujejo tudi za urejanje tega pojava: solastnina, delniška participacija, lokacijsko razmerje.

Katere pa so lahko nevarnosti tega sistema? Dejansko se je v zadnjih letih že večkrat zgodilo, da so porabniki npr. plačali določene vsote družbi, ki je potem prišla v stečaj. Porabniki pa niso imeli sredstev, s katerimi bi se lahko ščitili, ker pač ne obstaja specifična zakonodaja, kakršna je že prisotna v nekaterih evropskih državah. Italija je sicer vezana na direktivo EZ, ki obvezuje države članice, da na tem področju prilagodijo lastno zakonodajo smernicam, ki jih sama vsebuje, dolžnosti pa Italija seveda še ni izpolnila. Največje prevare pa se skrivajo predvsem v navidez laskavih ponudbah tujih podjetij. Nanje je treba biti najbolj pozorni. V vsakem primeru pa se je res treba podrobno informirati, razumeti - tudi s pomočjo kakega strokovnjaka - sistem delovanja, v katerem obstaja ponudba, preden se za kakšno tako stvar človek odloči.

ITALIJA-SLOVENIJA

PROTOKOL O ZNANSTVENEM SODELOVANJU

ERIK DOLHAR

Predstavniki italijanske in slovenske vlade so v Rimu v sredo, 5. marca, podpisali protokol o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju med Slovenijo in Italijo.

Podpisnik slovenske delegacije je bil državni sekretar v ministrstvu za znanost in tehnologijo Peter Volasko, za Italijo pa je protokol podpisala podtajnica v zunanjem ministrstvu Patrizia Toia. Podpis je rezultat prvega zasedanja slovensko-italijanske mešane komisije za znanstveno-tehnološko sodelovanje, do tega prihaja po 5-letni blokadi dogovarjanja na tem področju, ki je trajala do izvolitve Prodijske vlade.

V protokol je vključenih 32 projektov za obdobje treh let (1997-99), Italija pa je po Franciji in Nemčiji tako postala tretji najmočnejši partner Slovenije na znanstveno-tehnološkem področju. Skupni nosilci projektov so slovenski in italijanski znanstveniki. Protokol opredeljuje pogoje in način sodelovanja ter financiranja skupnih projektov na področjih temeljne in aplikativne raziskave v fiziki, kemiji, tehničnih znanostih, pa tudi pobude v kmetijstvu in v kmetijstvu uporabnih tehnologij, v biokemiji, medicini in zdravstvu, visokih tehnologijah, energiji, na področju zaščite okolja, pri racionalni uporabi energetskih virov in ozemeljskega načrtovanja. Še zlasti pomembno je sodelovanje med Inštitutom Jožef Štefan z Znanstvenim središčem v Trstu in Sinhrotronom v Bazovici, pomembno pa je tudi sodelovanje med univerzami in drugimi znanstvenimi ustanovami. Protokol bo še zlasti ovrednotil tržaško raziskovalno središče, ki bo tako okrepilo svojo vlogo čezmejnega spodbujevalca razvoja znanosti na širšem območju severnega Jadrana in Srednje Evrope. Protokol tudi predvideva nov sporazum o znanstveno-tehnološkem sodelovanju med državama, do katerega naj bi prišlo še letos in bi sledil dosedanjemu sporazumu med Italijo in SFRJ, ki ga je Slovenija prevzela.

Protokol o znanstveno-tehnološkem sodelovanju sta državi pripravili na osnovi programa o kulturnem sodelovanju med Italijo in Slovenijo v letih 1995-98, ki sta ga podpisali leta 1994 v Rimu.

O DEJANSKIH DRUŽBAH NA KMETIJSKEM PODROČJU

Kot smo že pisali (Novi glas, 9. januarja 1997), je zakon št. 662/96, povezan s finančnim manevrom za leto 1997, določil rok do 30. junija letos za olajšano preureditev dejanskih in nepravilnih družb. Temu vprašanju so posvečeni odstavki od 68 do 76 tretjega člena omenjenega zakona. 75. odstavek pravi, da olajšave veljajo tudi za družbe, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in torej ne samo za trgovinske družbe.

Kadar se torej dejanska ali nepravilna družba ukvarja izključno s kmetijsko (ali tudi agrituristično) dejavnostjo, se lahko pri preureditvi odloči za kolektivno družbo ali navadno komanditno družbo (Snc ali Sas); v tem primeru pa bo morala po novih predpisih prijavljati dohodke na podlagi bilance. Primernejša za izključno kmetijsko dejavnost je torej navadna družba, ki je netrговinske narave.

Drugače pa je v primeru, ko je družba poleg prevladujoče tipično kmetijske dejavnosti opravljala tudi dejavnosti trgovinske narave, kot če je npr. izvajala določene usluge po naročilu tretjih oseb. Prisotnost trgovinske dejavnosti bi v tem primeru obvezovala k nujni preureditvi v eno izmed tipičnih trgovinskih družb. To je sicer vedno mogoče (pri izbiri družbene oblike namreč vpliva veliko faktorjev), verjetno pa bi ne bilo pravilno, ko bi postalo obvezno, da bi bile kmetijske družbe, ki so izvajale tudi majhno trgovinsko dejavnost, prisiljene, da tudi svojo kmetijsko dejavnost vključijo v neko trgovinsko družbo. Tako je bila npr. izpostavljena možnost (gl. dnevnik *Il sole 24 ore*, 7. marca 1997), da se v tem primeru lahko uvidi obstoj dveh kolektivnih subjektov, ki ga pač sestavljajo iste osebe: tistega, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo, in tistega, ki opravlja trgovinsko dejavnost. Samo drugi se bo preuredil v trgovinsko družbo, prvi pa bo ostal ali se bo preuredil v navadno družbo, ki je tipična družbena oblika za kolektivno kmetijsko dejavnost.

DH

OBČNI ZBOR ZSSDI

DREVI BO
PADLA KOČKA

V prostorih Tržaškega pomorskega kluba Sirena v Barkovljah bo drevi, četrtek, 13. t.m., 26. redni občni zbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Občni zbor je volilnega značaja, čeprav je bilo že po sestanku s predsedniki včlanjenih društev jasno, da je dosedanja predsednik Združenja Jurij Kufersin edini kandidat za predsedniško mesto. Kufersin je tedaj napovedal, da bo pred občnim zborom sklical tudi tiskovno konferenco, na kateri naj bi predstavil svoj program in ekipo, s katero bi rad naslednja štiri leta delal. Do tega pa ni prišlo, ker je na ponedeljkovem izvršnem odboru ZSSDI goriška komponenta Združenja povedala, da bo svoja dva kandidata določila šele v torek, 11. t.m., se pravi tik pred občnim zborom. Kočka pa bo v Barkovljah padla pri imenovanju članov izvršnega in nadzornega odbora, iz katerega bo izpadlo nekaj kandidatov. Izrednega pomena bo tudi strategija, ki jo bo predsednik nakazal, da bi premostili krizo, ki jo je našemu športnemu gibanju povzročil zlom t.i. zamejskega družbenega gospodarstva, ki je doslej finančno podpiralo športno delovanje v zamejstvu. Za te nekdanje pokrovitelje bo treba sedaj najti nadomestek. O tem občnem zboru bomo seveda podrobno poročali v naši prihodnji številki, za nas pa bo zasedanje v Barkovljah spremljal Andrej Maver.

- ERIK DOLHAR

NAMIZNI TENIS

KRAS GENERALI
2. V A LIGI

Kras Generali je z zmago v zadnjem kolu A lige v Siracusi dosegel 2. mesto na lestvici, tako da je direktno pripuščen v polfinale državnega prvenstva. S tem bi morale Krasovke tudi letos potrditi naslov državnih podprvakinja, kar je več, kot so si na začetku pričakovali. Absolutni favorit za ponovni naskok na državni naslov je tudi letos domala nepremagljiva ekipa Coccaglia.

Igralke Krasa Corium, ki so si že zagotovile napredovanje iz B v A2 ligo, so v Zgoniku z neoporečnim 5-0 premagale tudi modensko Villo d'Oro. Krasovke so bile uspešne tudi v C1 ligi, saj so s tesnim 3-2 porazile videmski CUS.

AMATERSKI NOGOMET

ČRNA NEDELJA: SAMO
PRIMORJE IN GAJA O.K.

Od vseh zamejskih enajsteric, ki nastopajo v raznih amaterskih ligah, sta bili tokrat uspešni le proseška in padriško-gropajska. V elitni ligi je štandreska Juventina Radenska doma klonila tudi pred tržaškim San Sergiom in tako ostala sama na dnu lestvice. Pozitivna nota prihaja iz promocijske lige, v kateri je proseška Primorje Adriaker nadigralo šibki Aiello in s tem zaplulo v mirnejše vode na lestvici. Dva gola je dal Leghissa (na sliki, levo), enega pa Blanos. Bazovska Zarja je doživela poraz na domačem travniku: Zarjani so si sami zadali smrtni udarec, saj je Mossa slavila po avtogolu domačina Pettarosa. Praznih rok je pri naselju Sv. Alojzija ostala tudi postava Sovodenj Zadružne kreditne

banke. S "črnim pregledom" nadaljujemo v 1. AL, kjer je izgubila tudi kriška Vesna. Križani so očitno zadovoljni s svojim položajem na zlati sredini razpredelnice. V 2. AL je trebenski Primorec le izenačil s šibko Pro Farro, medtem ko sta tako Kras kot Breg ostala praznih rok. Položaj na lestvici je zaskrbljujoč še zlasti za Krasovce, saj so sami na repu razpredelnice. Še zadnja razveseljiva novica prihaja iz 3. AL: padriško-gropajski Gaji je v gosteh s pokerjem zadetkov uspelo osvojiti vse tri razpoložljive točke na igrišču ekipe Campanelle. Gajevci tako še naprej naskakujejo vrh lestvice, ki pa je zaenkrat trdno v rokah Rojančanov. V goriški skupini iste lige je doberdobska Mladost prekinila zmagovito serijo s porazom proti Strassoldu, a je vseeno obdržala vodstvo na lestvici.

Pa vendar obstaja nekaj optimizma: dva naša fanta sta bila namreč izbrana za tekmo med reprezentanca igrancev druge in tretje AL tržaške in goriške pokrajine, ki bo v četrtek, 20. t.m., v Doberdobo. Barve goriške vrste bosta branila tudi Peter Gergolet in Igor Peric.

KOŠARKA

JADRAN:
NADOKNADITI
ZAMUJENO!

Združena ekipa Jadrana je tudi v drugem kolu skupine za obstanek v B ligi ostala praznih rok. Rauber in ostali so tokrat igrali proti močni ekipi Scame iz Bergama, ki so jo bili že premagali v prvenstvu. Tokrat pa se je jeziček na tehtnici nagnil na stran domače peterke, ki je tudi zaslužno zmagala. Trener Čehovin je bil s celotredskimi intenzivnimi treningi sicer zadovoljen, žal pa je Jadrancevce oškodoval na tekmi tudi sodnik. Sedaj pa ni več čas za izgovore: treba je absolutno zmagati, drugače bo izpad iz težko pridobljene B lige neizbežen. Dajmo fantje!

V D ligi je goriški Dom Agorest Rob Roy utrdil vodstvo na lestvici. Z dobro peterko Corsi - Franco - Podbersig - Jarc - Košuta so Semoličevi varovanci strli odpor tudi someščanov Goriziane. Ekipa Bora Radenske pa se je po porazu proti Libertasu še za dve točki oddaljila od vrha lestvice. Kontovel "Tolota" Starca je imel tokrat zvrhano mero smole: Civardi in drugi so za dve pičli točki klonili pred postavo Largo Isonzo šele po podaljškju. Praznih rok je ostala tudi Cicibona Preff. Marsich, ki je morala priznati premoč vodilnega Santosa.

V promocijski ligi se je dolinski Breg žilavo upiral vodilni Sancinovi vrsti Omnia, a je na koncu moral priznati premoč nasprotnikov.

ODBOJKA

VAL IMSA IN
OLYMPIA CDR SE
BORITA ZA
NAPREDOVANJE

V moški B2 ligi sta slavila oba naša predstavnika: Val Imsa Kmečka banka je z gladko zmago na igrišču Sante Giustine potrdil svoje letošnje ambicije, zadovoljili pa so tudi Slogaši Koimpexa, ki so po tie-breaku iztržili zmago v Fossolju. V ženski B2 ligi so dekleta združene ekipe Koimpexa nudila oster odpor vodilni šesterki Camst in predala orožje šele po petem nizu. V moški C1 ligi je Soča Sobema na igrišču Armeta igrala sicer dobro, a ji ni uspelo osvojiti niti niza. V ženski konkurenci iste lige spet črn dan obeh goriških šesteric. Igralke Olympie Kmečke banke K2 sport so v Cordenonsu doživle gladke poraz in se vrile domov brez osvojenega seta. Valovkam La Goriziane Zadružne kreditne banke pa je na parketu močnega Edi mobilni uspelo osvojiti le en niz. V moški C2 ligi je Olympia CDR spet dokazala, da je najmočnejša ekipa prvenstva, tako da po zmagi proti San Vitu še vedno lahko upa tudi v osvojitve prvega mesta. V isti ligi je Bor Fortrade zmagal petič zaporedoma, tokrat doma proti Prati. Sokolovke so doživle nov poraz na igrišču ekipe Castenetto Sedie. V D ligi so Espogovci odpravili šesterko Sant'Andrea, Slogašice pa so morale priznati premoč tržaške Ginnastiche. V prvi tekmi polfinalne faze prvenstva deklic na Tražaškem je Bor, okrepljen z Valovko Aleksijo Ambrosi, odpravil Alturo.

OBČNI ZBOR SPDG

PREDSTAVITEV ZBORNIKA
SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA
GORICA 1945-1995

V petek, 14. marca, bo v goriškem Kulturnem domu 49. redni občni zbor Slovenskega planinskega društva Gorica. Ob tej priložnosti bodo predstavili Zbornik Slovenskega planinskega društva Gorica 1945-1995 (na sliki naslovna stran), ki ga je izdalo SPDG ob svojem zlatem jubileju. Knjiga, ki jo je uredil uredniški odbor z Vladom Klemšetom na čelu, obsega 168 strani srednjega formata in je bogato opremljena s fotografijami. Prinaša strnjeno kroniko dogodkov od leta 1945 do 1995 in tudi nekaj dogodkov iz lanskega leta.

Na občnem zboru bo o planinstvu na Slovenskem in posebej na Primorskem ter v Goriški spregovoril ravnatelj novogoriške knjižnice France Bevk in planinski delavec Rajko Slo-

kar. Na občnem zboru bodo prikazali tudi kratkometražni film, ki ga je pred več kot 30 leti posnel pokojni Slavko Rebec na slovesnosti v Zaročiču pri Kobarižu.

ED

TELESNA VZGOJA ZA NAJMLAJŠE

25 LET ŠPORTNEGA VRTCA
SZ DOM V GORICI

Letos mineva 25 let, odkar je bil pri Športnem združenju Dom v Gorici ustanovljen odsek za splošno telesno vzgojo, namenjen najmlajšim, t.j. otrokom, ki obiskujejo otroške vrtce. Pobuda je takrat naletela na dober odziv, pa čeprav je vadba potekala v vse prej kot primerenih telovadnih prostorih. Do odprtja telovadnice v Kulturnem domu je namreč redna vadba potekala v nekoliko preurejeni prosvetni dvorani Pri zlatem pajku na Verdijevem korzu. Z otroki pa sta se ukvarjala vadiatelj Mija Ušaj - Češčut (najmlajši) in Aldo Rupel (osnovnošolci).

Z vstopom v Kulturni dom so se pogoji dela izredno izboljšali, pa čeprav vloženi napor se včasih ni obrestoval v zadovoljivi meri. Zato so ob koncu osemdesetih let pri društvu ubrali novo pot pristopa. S tem se zdalec ne mislimo reči, da so ljudje, ki so se v preteklosti ukvarjali s to dejavnostjo, slabo delali. Na vse kriplje so se trudili, vendar vloženi napor ni nikoli uspel obroditi zaželenih sadov. Vse je bilo prepuščeno dobri volji staršev, ki velikokrat niso vozili svojega otroka v telovadnico zgolj zaradi pomanjkanja časa. Zato so se tedaj pri društvu odločili za organiziran prevoz malčkov s šolskim avtobusom iz vrtcev v telovadnico. Zelo na roko je društvu šlo tudi ravnateljstvo slovenskih osnovnih šol in vrtcev v Gorici, ki je društvu nudilo vsestransko pomoč.

Dvakrattedenske redne vadbe se letos udeležuje 35 otrok, z njimi pa se ukvarjajo tri vadiateljice, in sicer Damijana Češčut, Katja Kulot in Francesca Bruno (na sliki).

VIP

KARATE

OBČNI ZBOR
KLUBA SHINKAI

Prejšnji teden je bil v Kulturnem domu v Briščkih 12. redni občni zbor Shinkai karate kluba.

Predsednica Romana Miano je v svojem poročilu povedala, da je društvo zelo vitalno in v stalnem razvoju. Sekcija karateja trenutno šteje 53 članov, sekcija samboorambe pa 12. V preteklem letu je Shinkai klub med drugimi pobudami uspešno organiziral kvalitetni Pokal Zgonik, veliko pozornost pa so društveni delavci posvetili vzdrževanju občinske telovadnice Silvestri na Proseku, ki je že skoraj popolnoma primerna za vadbo. Med bodočimi načrti je bila najprej omenjena priprava na bližnji začetek tekmovalne sezone. Konec meseca se bosta na državnem prvenstvu rjavih pasov pomerila Andrea Hrovatin in Štefan Grgič, ki naj bi v kratkem postala tudi prva črna pasova mladih Shinkajevcev, kar je društvu v velik ponos.

ROKOMET

PORAZ OBEH
KRASOVIH EKIP

V predzadnjem kolu moške C lige je Kras kljub okrepitevi s Sardočem in Oberdanom izgubil proti tridentinskemu Moriju. Marko Sardoč pa je kljub dveletni odsotnosti na rokometnih igriščih dokazal, da ima ta šport v krvi. V ženski B ligi so tudi Krasovke doživle nov poraz. V pokrajinskem derbiju so se na začetku sicer dobro upirale tržaškemu Principeju, nakar so po vrsti napak pustile nasprotnicam prosto pot do zmage.

JADRANJE

NAČRTI
JADRALNEGA
KLUBA ČUPA

Pred kratkim se je v društvenih prostorih Jadrnega kluba Čupa v Sesljanu sestalo vodstvo društva, da bi načrtovalo letošnjo tekmovalno sezono, ki že trka na vrata. Predsednik Marino Košuta se je s trenerji, tekmovalci in starši domenil, da bodo letos povečali število treningov, obenem pa je predstavil predračun stroškov za nastope na regatah, ki naj bi jih letos bilo kar 30.

V petek, 14. t.m., bo na sedežu Turistične ustanove v Sesljanu 25. redni občni zbor JK Čupa.

KOTALKANJE

POLETOVKA BERZI
2 x 1

Na pokrajinskem prvenstvu za najmlajše in deželno kategorijo A, ki je bilo konec tedna v Trstu, je kotalkarica Poleta Maja Berzi osvojila zlato medaljo v obveznih likih in kombinaciji, v prostem programu pa je bila za las druga.

DOMAČE SMUČANJE

SIBILLA (DEVIN) NA
DRŽAVNI FINALE,
ZAMEJSKO PRVENSTVO
NA VOGLU

Na Piancavallu je bil v nedeljo veleslalom, ki je veljal za nastop na državnem finalu tekmovanja Ostržek na smučeh. Za velik podvig je med najmlajšimi poskrbel član SK Devin Alessio Sibilla, ki se je prebil na 6. mesto in se s tem uvrstil na državni finale, ki bo konec tedna na Abetonu. V nedeljo bo 16. pokal ZSSDI, zamejsko smučarsko prvenstvo, ki ga organizira SK Brdina, na Voglu in ne na Zoncolanu, kjer ni dovolj snega.

BILJARD

VANJA JOGAN
BLIZU 1.
KATEGORIJI

V nedeljo je Vanja Jogan nastopil na prvenstvu Treh Benečij v Trstu in bil izločen v drugem krogu. Vanja je trenutno na 7. mestu skupne lestvice druge državne kategorije, tako da ima vse možnosti, da napreduje v prvo kategorijo. V najvišjo ligo se namreč uvrsti prvih 16 igralcev biljarda iz druge kategorije in glede na to, da sta do konca le še dve preizkušnji, bi napredovanje Joganu ne smelo uiti.

15

ČETRTEK
13. MARCA
1997

DOBROTA, LEPOTA, RESNICA

Zanimivo je bilo ugotoviti, kako so se ves čas lepo ujemali in se nobenemu ni zgodilo nič neprijetnega. Tudi najmlajši so mirno spali po vozičkih. Starši smo za poldruugo uro sedli v krog, se umirili in prisluhnili v zbranosti toplim mislim predavateljice o doživljanju in potrebah otroka v prvih letih življenja, se na tihem ali na glas zamislili, kje smo na naši starševski poti, si potrdili kake vzgojne oprijeme ali se zavedeli, kje bi lahko kaj popravili, "saj ni nikdar prepozno". Z lokom do brote (obdobje telesa - od 0 do 7 let), lepote (obdobje duše - od 7 do 14 let) in resnice (obdobje duha - od 14 do 21 let) nas je Tončka ponovno spomnila na temeljne duhovne razsežnosti, ki so potrebne za pravilno zorenje otroka, in nam dala čutiti, kako veliko bogastvo je bilo zaupano naši ljubezni in odgovornosti. *Ponovno spomnila*, ker so ta spoznanja že globoko v nas, a nas naglica življenja in vsiljeni družbeni vzorci velikokrat povlečejo za seboj in uspavajo našega kritičnega duha. Potrebujemo trenutke ozaveščanja, kot so bili nedeljski, da smo močnejši in sposobnejši plavati proti toku in da zavestno in laže izbiramo za svoje otroke boljše predloge. V tem je bila ta ura zbranosti dragocena za vse. Zmanjkalo pa nam je časa za mnoga vprašanja in ugotovitve, zato so številni izjavili, da se moramo še dobiti, saj bi si imeli še veliko povedati.

Pobudniki srečanja smo pripravljeni v taki ali drugačni obliki omogočati mlajšim družinam nadaljnja srečanja, brž ko bo med nami prisotna resnična potreba po njih. "Ker želje so za to, da se izpolnijo," nam je rekla Tončka. Razmišljanje nas je torej duhovno bolj povežalo in ko so pred zaključno pesmijo otroci poiskali vsak svoje naročje, "nas je bilo prav lepo videt", je prišepnila Tončka. Potem se je soba spremenila v delavnico, kjer so v rokah odraslih in otrok iz nepredene volne nastajali velikonočni zajčki, pristrčni spomini na ta skupaj preživeli dan.

Razšli smo se zadovoljni in presenečeni nad številom družin, ki so se odzvale vabilu, veseli, da nam je dan lepo in razgibano potekel med sprostitimi trenutki in trenutki zbranosti in da so otroci skupaj prav uživali.

Gospe Tončki smo se za lepe misli nekoliko oddolžili naslednjega dne, ko smo ji razkazali naše mesto in grad, nad katerim je bila navdušena, ter nekaj stavb, v katerih se zbira goriški Slovenci na prireditvah, šolanju ali drugače, vidne znake slovenske prisotnosti v mestu. Tako se je lahko vrnila v svojo Loko z bolj doživetim zamejstvom.

Družine se želimo zahvaliti štmavskemu društvu Sabotin za prostore za srečanje in kosilo, skavtom pa za varstvo in igre z našimi otroki.

SKPD Frančišek Borgija
Sedej iz Števerjana razpisuje 27. Festival domače glasbe "Števerjan 97", ki bo v Števerjanu 4., 5. in 6. julija Med borovci.

1. Festival je tekmovalnega značaja. Prijavijo se lahko vsi slovenski ansambli, ki gojijo narodno-zabavno glasbo.

2. Vsak ansambel mora izvajati dve skladbi. Prva mora biti izvirna in prvič izvedena na Festivalu v Števerjanu. Druga skladba mora biti iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe in napisana ter izvedena (npr. na plošči) od najboljših slovenskih narodno-zabavnih ansamblov (npr. Avsenik, Slak, Veseli Planšarji, Miha Dolžan itd.). Ni dovoljena uporaba instrumentov, ki elektronsko proizvajajo zvok!

3. Festival poteka tri dni. Na prvih dveh večerih nastopijo vsi prijavljeni ansambli, ki izvajajo dve skladbi. Na nedeljskem, finalnem delu Festivala nastopijo najboljši ansambli prvih dveh večerov. Njihov izbor in število določa strokovna komisija.

4. Ansambli, ki so bili pripuščeni v finale, nastopijo z istima skladbama naslednji večer in se potegujejo za naslednje nagrade:

- a) nagrada za najboljši ansambel Festivala in trofejo društva F. B. Sedej - 2.000.000 lir;
- b) nagrada občinstva - 1.000.000 lir;

c) nagrada za najboljšo vokalno izvedbo - 700.000 lir;

č) nagrada za najboljšo izvedbo kvinteta - 500.000 lir;

d) nagrada za najboljšo izvedbo tria - 500.000 lir;

e) nagrada za najboljšo besedilo - 200.000 lir;

f) nagrada za najboljši zamejski ansambel - 200.000 lir;

g) nagrada za najboljšega debitanta - 200.000.

5. O vstopu v finale in podelitvi nagrad pod točkami a), c), č), d), f), g) določa komisija, ki jo sestavljajo glasbeni strokovnjaki in predstavnik organizatorjev, ki predseduje komisiji.

O nagradi pod točko e) odloča komisija, ki jo sestavljajo literati in jezikoslovci.

6. Nagrado pod točko a), in sicer za najboljši ansambel Festivala, podeli strokovna komisija za splošni vtis ansambla (izvedba, melodija, predstavitev ansambla na odru itd.) in je podeljena izključno za izvirno skladbo.

Nagrado pod točko b), in sicer nagrado občinstva, podeli občinstvo na podlagi posebnih glasovnic. Ocena ob-

činstva je osnovana izključno na izvedbi skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe. Nagradi pod točko c) (za najboljšo melodijo) in točko e) (za najboljšo besedilo) podeli strokovna komisija za melodijo oz. besedilo izvirne skladbe.

Nagradi pod točko č) (za najboljšo izvedbo kvinteta) in točko d) (za najboljšo izvedbo tria) podeli strokovna komisija na podlagi izvedbe obeh skladb.

Nagrado pod točko f) podeli komisija po uvidevnosti oz. če je na Festivalu prijavljeno zadostno število zamejskih ansamblov in na podlagi kvalitete.

Nagrado pod točko g) podeli komisija najboljšemu ansamblu med tistimi, ki prvič nastopajo na Festivalu. Ansambel, ki je prejel nagrado pod točko a) (za najboljši ansambel Festivala), ne more prejeti nobene druge nagrade.

7. Prijava mora vsebovati:

- a) naziv ansambla, sedež in datum ustanovitve;
- b) naslov ansambla ali njegovega vodje, kamor bodo naslovljeni bodoči dopisi, ter nujno telefonsko številko;

c) besedilo in notno gradivo izvirne skladbe;

č) naslov in ime izvirnega izvajalca skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe;

d) število članov ansambla in njihovo funkcijo v ansamblu;

e) fotografijo in kratek zgodovinski opis ansambla.

Podatki morajo biti čitljivi in popolni. Rok za prijavo poteka 15. maja 1997. Prijave morajo biti poslane na naslov:

SKPD F. B. Sedej, Trg Svobode št. 6, 34070 Števerjan, Gorica - Italija.

8. Organizator si prevzema stroške za večerje in prenočišča ansambla.

9. Organizator si pridržuje pravico, da po potrebi spreminja navedena pravila.

10. Prijava na Festival pomeni tudi privoljenje na snemanje za radijske oz. televizijske programe.

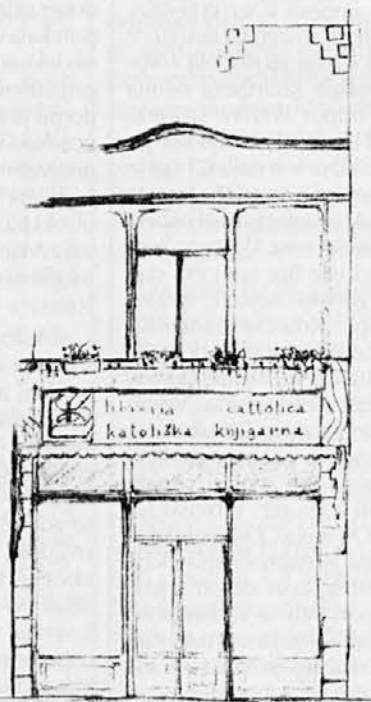
- MARKO TERČIČ
PRESEDNIK

Za vse morebitne informacije se lahko obrnete na tajnico društva F. B. Sedej: Franka Padovan - tel. (0481) 884037 (884160), fax (0481) 884037 - vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah, od 15. ure dalje, oz. pismeno, na navedeni naslov društva.

KATOLIŠKA KNJIGARNA

NA
TRAVNIKU
SREDI
GORICE
ŽE
DEVET
DESETLETIJ

- knjige, revije ■
- vse za šolo in pisarno ■
- veliko vrst papirja ■
- sakralni predmeti ■
- darila ■
- plošče, kasete ■
- igrače ■

OBIŠČITE NAS!